14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 176 (679)

Ազգ

Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ՇԱՔԱՐ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՅԱՐ-ՅՂ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծովով եւ ինքնաթիռով

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նախագահը ողջունեց աջերի միասնությունը

«ՀՀԿ, ՀՌԱԿ, ՀԶԴՄ, ՀՀՇ, Սահմանադրական Հայաստան միության եւ ՍԴՀԿ համատեղ հայտարարությունը նախագահն ընդունում է որպես Հայաստանի աջ քաղաքական ուժերի միջեւ կառուցողական համագործակցության դրսեւորում», երեկ հայտարարեց ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանը, անդրադառնալով վերջիններիս կողմից սեպտեմբերի 7-ին ընդունված հայտարարությանը։ Մամուլի քարտուղարը նշեց, թե ողջունելի է, որ համագործակցությունը ձեւավորվել է տարբեր քաղաքական ուժերի միջեւ այն գաղափարական հիմքի վրա, որն իր մեջ ներառում է տնտեսական ազատականություն, ժողովրդավարություն եւ անկախ պետականության ամրապնդում։ Խոսելով Մոսկվայում կայացած Ղարաբաղի հարցի շուրջ բարձր մակարդակի հանդիպումների մասին, Լեւոն Զուրաբյանը նշեց, թե համաձայնագրի տեքստում համաձայնեցված բազմաթիվ հարցերի թվում են նաեւ վեց գրավված շրջաններից ղարաբաղյան ուժերի դուրս բերումը, պաշարափակումը եւ փախստականների վերադարձը։ Նա մի անգամ եւս հաստատեց, թե Լաչինի վերաբերյալ որեւէ ընդունելի բանաձեւ չի ընդունվել։ Անհամաձայնեցված են մնացել նաեւ բաժանարար ուժերի կազմի, ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի դիտորդների մասնակցության չափի, բաժանարար ուժերին տրվող մանդատի հարցերը։ «Ամեն դեպքում, հայկական կողմը կարեւորում է չորսամսյա հրադադարի ամրապնդումը», ասաց նա։

Ա. Հ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Երվանդ Ազատյան. «ՌԱԿ-ը պառակտված չէ ոչ սփյուռքում, ոչ Հայաստանում»

Ռամկավարները աջակցում են Ղարաբաղի ինքնիշխանությանը

[illegible]

Ինչո՞վ է ՀՌԱԿ-ի եւ ՌԱԿ-ի վիճակը, որքանո՞վ է խոսվում կուսակցության պառակտումը, ինչո՞վ է սփյուռքում ՌԱԿ-ի գործունեությունը, ո՞րն է Ղարաբաղի խնդրում ռամկավարների որդեգրած դիրքորոշումը։ Այս եւ այլ հարցերի պարզաբանմանն էր նվիրված ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ, մամուլի դիվանի պատասխանատու, սփյուռքահայ հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանի մամուլի ասուլիսը, որին նախորդել էին նրա մեկժամյա հանդիպումը ՀՀ նախագահի հետ, ինչպես նաեւ Դետրոյթի հայ համայնքի ներկայացուցիչների այցելությունը Ղարաբաղ։ Դետրոյթի Ս. Հովհաննես եկեղեցու հովիվ Գարեգին վարդապետ Երիցյանի հետ նրանք եղել են Ստեփանակերտում, Շուշիում, Գանձասարում, իսկ Քարինտակ գյուղում օգնություն են բաժանել բոլոր գյուղացիներին։ Նյութական աջակցություն են ցույց տվել նաեւ վիրավոր ազատամարտիկներին ու նրանց ընտանիքներին, Ստեփանակերտի հիվանդանոցին։

«Ղարաբաղի գոյությունը, պաշտպանությունը, ինքնիշխանությունը մեզ համար նվիրական խորհուրդ է», շեշտեց պրն. Ազատյանը, միաժամանակ նշելով, թե կուսակցությունը աջակցում է Ղարաբաղի ժողովրդի ինքնիշխանության իրավունքին, երբեմն շատ բացահայտ, իսկ երբեմն էլ լռելյայն։ Անցյալ շրջանում ե՛ւ Հայաստանը, ե՛ւ կուսակցությունները որոշակի ցնցումներ են ունեցել։ «Սակայն մենք մեր ռամկավարական կեցվածքը ունենք», ասաց պրն. Ազատյանը, նշելով, որ Հայաստանում տարածված այն լուրերը, թե կուսակցությունը պառակտված է այստեղ եւ սփյուռքում, ճշմարտությանը չեն համապատասխանում։ Նրա կարծիքով, խոսքը գնում է այն մարդկանց, որոնք լիբերալականությունը ծայրահեղության են հասցրել, հեռացվել են կուսակցությունից։ Մեր այն հարցին, թե ինչպես է ՀՀ նախագահը ընդունել իշխանությունների կողմից ՀՌԱԿ-ի պառակտմանը աջակցելու գնահատականը, Երվանդ Ազատյանը պատասխանեց, թե պրն. Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը այդ մեղադրանքը անտեղի է համարում։ Բայց Երվանդ Ազատյանը որոշ փաստեր է ներկայացրել նախագահին, որոնք վկայել են Հայաստանի իշխանության ներկայացուցիչների միջամտությունը։ Մասնավորապես, Հայաստանի իշխանության մի քանի ներկայացուցիչներ մոտեցել են ռամկավար որոշ գործիչների եւ ճնշում են գործադրել, որպեսզի որոշ շրջանակներ սփյուռքում թե հայրենիքում նեցուկ կանգնեն այդ պառակտիչ տարրերին։ «Ես ասում եմ հավաստել նախագահին, որ ինքն այդ բոլորից վեր է, բայց կարող եմ փաստել նաեւ, որ իշխանության մի շարք ներկայացուցիչներ արտոնությամբ կամ առանց արտոնության մասնակցում են դրան», ասաց պրն. Ազատյանը։

Խոսելով սփյուռքում եւ մասնավորապես ԱՄՆ-ում սփյուռքի կուսակցությունների ծավալած աշխատանքի մասին, պրն. Ազատյանը հայտնեց, թե նրանք աստիճանաբար վերադառնում են իրենց նախկին կոչումին եւ հավաքականանում են։ Տես # էջ 2

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Քոչարյան-Ալիեւ խորհրդատվական հանդիպում

«Գորշ գայլերը» կրկին հայտնվեցին սահմաններում

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ։ Իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում մնում է անփոփոխ։ Հակամարտող կողմերը նախկինի պես ձեռնպահ են մնում մարտական լայնածավալ գործողություններից, բնեւ ադրբեջանական բանակը շարունակում է իրականացնել զինադադարի մանր խախտումների մարտավարությունը։ Սեպտեմբերի 13-ի օրվա 2-րդ կեսին հրետանային զենքերից, այդ թվում խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից գնդակոծվել են Մարտակերտի շրջանի Լեւոնարխ եւ Աղդամի շրջանի Շուռաբաղ գյուղերի հայկական դիրքերը։ Տուժածներ չկան։ Ղարաբաղյան ուժերը նախկինի պես պատասխան քայլերի չեն դիմել։

Ռազմական հետախուզության տվյալների համաձայն, ռազմաճակատի մի շարք հատվածներում, մասնավորապես Ֆիզուլու ուղղությամբ, նկատվում են ադրբեջանական բանակի կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի կուտակումներ եւ ակտիվ տեղաշարժեր։ Հակառակորդի զորքերում դարձյալ գրանցվել են «Գորշ գայլեր» թուրքական ռազմականացված կազմակերպության պատկանող ստորաբաժանումներ, որոնց թիվը այս անգամ հասել է 3-ի։

Ինչպես հայտնի դարձավ լավատեղյակ աղբյուրներից, վերջերս Մոսկվայում կայացած Ղարաբաղի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պատվիրակների բանակցությունների ընթացքում տեղի է ունեցել ԼՂՀ ՊՊԿ-ի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հանդիպումը, որի մի մասը անցել է խորհրդատվական պայմաններում։ Չնայած Ադրբեջանի լրատվական միջոցներն ամեն կերպ թաքցնում են հանդիպման կայացման փաստը, նույն աղբյուրների համաձայն, 2 հակամարտող պետությունների ղեկավարները 1,5 ժամանոց տեւողությամբ զրույցներ են ունեցել նվիրված ղարաբաղա-ադրբեջանական դիմակայության կարգավորմանը։ Կողմերը համաձայնվել են պահպանել զինադադարը, չնայած մի շարք սկզբունքային հարցերում այդպես էլ համաձայնության չեն եկել։

ԼՂ-ի Պաշտպանության պետական կոմիտեում ոչ հաստատել, ոչ էլ հերքել են այս լրատվությունը, բնեւ նույն տվյալներով Ռոբերտ Քոչարյանը դրականորեն է գնահատել Հեյդար Ալիեւի եւ պաշտոնյաների հետ անցկացրած բանակցությունները։

■ *Մոսկովյան բանակցությունների երրորդ փուլում շարունակվելու են Մեծ քաղաքական համաձայնագրի այն կետերի քննարկումները, որոնց շուրջ չի հաջողվել համաձայնության գալ նախորդ երկու փուլերի ընթացքում։*

■ *Վիեննայում շարունակվում է ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի անդամ 11 երկրների հանդիպումը, որը քննարկում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցը։ Ղարաբաղի պատվիրակությունը գլխավորում է Արկադի Ղուկասյանը, իսկ Հայաստանինը՝ Ժիրայր Լիպարիտյանը։*

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ղազախստանում խոլերայով նոր հիվանդներ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Երեկ Ղազախստանում բացահայտվեցին խոլերայով 5 հիվանդներ եւ 3 վարակակիրներ։ Ռուսաստանի արտակարգ իրավիճակների նախարարության տվյալների համաձայն, հանրապետությունում համաճարակն սկսվելուց ի վեր արձանագրվել են 964 հիվանդ եւ 1011 բացիլակիր։ 855 հիվանդ եւ 823 բացիլակիր արդեն բուժընթաց են անցել եւ դուրս գրվել հիվանդանոցներից։

Միտերանը մտադիր չէ հեռանալ

«Ես հույս ունեմ պետության գլուխ մնալ մինչեւ մանդատիս վերջը», երկուշաբթի երեկոյան հայտարարեց Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը։ «Ֆրանս 2» հեռուստաալիքով ելույթ ունենալով ուղիղ եթերում, Ֆրանսիայի 78-ամյա նախագահը, որը հուլիսին կրկնակի վիրահատության էր ենթարկվել շագանակագեղձի քաղցկեղի պատճառով, ընդգծեց, որ հիվանդությունը իրեն մինչեւ օրս չի խանգարել կատարելու պետության ղեկավարի պարտականությունները։

Նախագահի կինը նախագահի թեկնածու

ԲՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Պերուի նախագահի կինը՝ Սուսանա Իգուչի դե Ֆուջիմորին իր թեկնածությունն առաջադրեց պետության ղեկավարի 1995 թ. ապրիլին կայանալիք ընտրություններում։ Այդ մասին երկուշաբթի օրը հայտարարեց հենց ինքը՝ առաջին տիկինը։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Լորդ Էվերբերին իր աչքով տեսավ արեւմտյան զինամթերքները

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ «Ինձ Լեռնային Ղարաբաղ է բերել մարդու իրավունքների խնդիրը, ազգերի ազատ ինքնորոշման իրավունքի լույսի տակ», այսպես ձեւակերպեց իր Ղարաբաղ կատարած ուղեւորության նպատակը Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի մարդու իրավունքների հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Էրիկ Էվերբերին։ Նրա կարծիքով, ազգերի ազատ ինքնորոշման իրավունքը մարդու մյուս բոլոր իրավունքների իրագործման նախապայմանն է։

Լորդ Էվերբերին հանդիպումներ է ունեցել ԼՂՀ ՊՊԿ-ի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, ԼՂՀ ԱԳՆ-ի ներկայացուցիչների հետ, ծանոթացել է արեւմտյան երկրների քողարկված այն զինամթերքի նմուշներին, որոնք օգտագործում է Ադրբեջանը Ղարաբաղի դեմ պատերազմում։ Նա խոստացել է այդ մասին տեղեկացնել Մեծ Բրիտանիայի եւ համապատասխան եվրոպական պետությունների արտգործնախարարություններին։

Ղարաբաղ կատարած այցի արդյունքներով Էրիկ Էվերբերին մանրամասն հաշվետվություն է պատրաստելու՝ իր երկրի խորհրդարանին ներկայացնելու համար։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Սպիտակ տան մոտ պատահած ավիավթարի մանրամասները

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Անցյալ գիշեր Սպիտակ տան մոտ ջախջախված միաշարժիչ ինքնաթիռի օդաչու Ֆրենկ Քորդերը, իր եղբոր խոսքերով, հիացմունքով էր գերմանացի Մաթիաս Ռուստով, որը կարողացել էր վայրէջք կատարել Կարմիր հրապարակում։ Ամերիկայի գաղտնածածուկ լրատվության միջոցները հաղորդում են, որ ամենայն հավանականությամբ ինքնաթիռում չի եղել ոչ ռումբ, ոչ էլ զենք։ Գաղտնի ծառայությունում կարծում են, որ օդանավի անկումից զոհված Քորդերը նախագահին վնասելու նպատակ չի ունեցել։

Բիլ Քլինթոնը հայտարարեց, որ այդ պատահարը համարում է լուրջ դեպք։ Սպիտակ տունը պատկանում է ամբողջ ժողովրդին, ասաց նա, եւ ամեն նախագահ պետք է հոգա դրա անվտանգության մասին։ Պարզվել է, որ Ֆրենկ Քորդերը, որը բեռնատարի վարորդ էր եւ բուժվում էր ալկոհոլամոլությունից, ինքնաթիռն առեւանգել էր Մերիլենդի նահանգի մի փոքրիկ օդանավակայանից։

■ *ԱՄՆ-ը կամավորներ է հավաքագրում։ ԱՄՆ-ի վարչակազմը կանխատեսում է 17 երկրների համաձայնությունը 1500 զինծառայողներ տրամադրելու մասին, որոնք մասնակցելու են միջազգային ուժերի զորախմբի ներխուժմանը Հաիթի։ Այդ մասին երկուշաբթի օրը պետդեպարտամենտում կայացած ասուլիսում հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը։*

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ԱՌԱՋ

Նախագահն ընդունեց ռուս համայնքի անդամներին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը երեկ հանդիպում ունեցավ ռուսական մշակույթի «Գարմոնիա» միջազգային կենտրոնի եւ «Ռոսիա» ընկերության ներկայացուցիչների հետ: Ինչպես հայտնեց «Գարմոնիայի» նախագահ Վլադիմիր Միխայլովը, հանդիպման ընթացքում քննարկվել են հանրապետության ռուսալեզու բնակչությանը հետաքրքրող հարցեր, մասնավորապես կրթության, ՀՀ խորհրդարանում ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցչության ապահովման, ինչպես նաեւ ռուսերեն հեռուստահաղորդումների ու ռադիոհաղորդումների կազմակերպման խնդիրներ: Միխայլովի խոսքերով, Հայաստանի նախագահը ըմբռնումով է մոտեցել ազգային փոքրամասնությունների խնդիրներին, ցանկանալով, որ նմանօրինակ երկխոսությունները դառնան ավանդական:

Խորհրդարանն սկսեց աշխատանքը

Երկուշաբթի սկսված Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը հաստատեց Գերագույն խորհրդի նստաշրջանի եւ եռօրյա նիստերի օրակարգերը: Նախատեսվում է, որ այս եռօրյայում կքննարկվեն մասնավորապես «Հասարակական կազմակերպությունների մասին» օրենքի եւ «Գրավի մասին» օրենքի նախագծերը: Պատգամավորներն սկսեցին «Հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի նախագծի քննարկումից, բայց որեւէ քվեարկություն առաջին օրվա երկրորդ կեսին չանցկացվեց, քվորում չլինելու պատճառով: Հայտարարությունների բաժնում լիբերալ դեմոկրատները հայտարարեցին իրենց 10 հոգանոց խմբի ստեղծման մասին, իսկ Ռաֆայել Իշխանյանը վարչապետին հարցապնդում ուղղեց, թե արդյոք այս ձմե՞ռն էլ պետք է նախորդի նման դժբախտ եւ մարդակեր լինի:

Ինչպես տեղեկացրեց Ընդդեմ իրավական կամայականության հայկական հիմնադրամի գործկոմի տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը, 1990 թ. սկսած ադրբեջանական բանտերում են անցել շուրջ 1200 հայեր, որոնցից 500-ին հաջողվել է փոխանակել կամ ազատել միջազգային կազմակերպությունների օգնությամբ: Այսօրվա դրությամբ Ադրբեջանի Գյանջա, Բեյլագան եւ Միրբաշիր քա- հայ զրուսաշրջիկներին եւ վաճառում ավերիներին: Այդպես կալանվել եւ Ադրբեջանի ոստիկաններին են հանձնվել Իրանի կողմից երեւան վերադարձող Հայաստանի բնակիչներ, 18-ամյա Արտաշ Մարտիրոսյանը եւ 16-ամյա Կարեն Առաքելյանը, որոնց ադրբեջանական լրատվական միջոցները միջազգային հանրությանն են ներկայացրել որպես Լեռնային Ղարաբաղում կռված հայկական էմիգրացիոն կար-

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Խարկովի ոստիկանները հայերին վաճառում են ադրբեջանցիներին

դամների բանտում, ինչպես նաեւ Բաքվի մերձակայքում գտնվող Շաբանի համակենտրոնացման ճամբարում պահվում են մոտ 700 հայ պատանդներ ու գերիներ: Որոշ տվյալների համաձայն, նրանցից 140-ը առայժմ ողջ են: Գերիների մեջ զգալի մաս են կազմում ադրբեջանական ահաբեկիչների կողմից առեւանգված եւ ղարաբաղյան հակամարտությանը ոչ մի առնչություն չունեցող Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Վրաստանի 250-ից ոչ պակաս հայազգի մարդիկ: Առեւանգումները կազմակերպվում են Ադրբեջանի պետական ատյանների կառույցների, հատկապես ՆԳ նախարարության եւ ազգային անվտանգության նախարարության կողմից: Այդ ուղղությամբ հիմնադրամը հավաքել է, նշեց Ալավերդյանը, բավականին հետաքրքիր փաստեր, մասնավորապես Խարկովում. ադրբեջանցի մի խումբ ոստիկաններ գաղտնի պայմանավորվածություն են կնքել տեղի ոստիկանության հետ, որի հետեւանքով Խարկովում ՆԳՆ աշխատակիցները ձերբակալում են դրամի զինվորների: Մենք բազմիցս դիմել ենք հիշյալ երկրների քաղաքացիների ղեկավարությանը, պահանջելով միջոցներ ձեռնարկել ադրբեջանական իշխանությունների կողմից իրականացվող պետական ահաբեկչական քաղաքականության դրսեւորումների դեմ, որոնք տեղի են ունենում այդ երկրի տարածքներում: Բողոքները տալիս են որոշակի արդյունքներ: Օրինակ, Վրաստանի Գ.Խ.-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի արմատականների ներկայացուցիչ Բաքար Թագարելիի օգնությամբ հաջողվել է ազատել Ադրբեջանի բանտերում պահվող Վրաստանի 34 հայ քաղաքացիների:

Հիմնադրամը նաեւ անհերքելի տվյալներ ունի հայ բանտարկյալների նկատմամբ կիրառվող անմարդկային կտտանքների մասին: Առավել դաժան տանջանքների են ենթարկվում տղամարդիկ եւ պատանիները, գերիներից եւ պատանդներից շատերը օգտագործվում են տաժանակիր աշխատանքներում:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ե. Ազատյան. «ՌԱԿ-ը պառակտված չէ»

Սկիզբը էջ 1

Դա օգնում է, որ տվյալ երկրների պետական շրջանակները լավ հասկանան Հայաստանի քաղաքականությունը, ներկա դրությունը, Ղարաբաղի մեր արդար պայքարը: «Մեր կուսակցությունը ավելի քաղաքականացման ընթացքի մեջ է», նշեց պրն. Ազատյանը: Եւ որպես օրինակ բերեց ԱՄՆ կոնգրեսականների շրջանում տարվող աշխատանքը: Սեպտեմբերի 16-17-ին ԱՄՆ ՌԱԿ Արեւելյան շրջանի պատգամավորական ժողովում ելույթ կունենան կոնգրեսականներ Օբին եւ Գեջինսոնը, որոնք նախկին Խ. Միության հանրապետություններին տրվելիք օգնության մեջ որոշիչ դեր են խաղացել: Այժմ աշխատանք է տարվում նրանց վերընտրության համար: Կոնգրեսական Օբին մեծ աջակցություն է ցույց տվել նաեւ 75 մլն. դոլլարի օգնության հարցում, եւ այս տարի պետք է աշխատանք տանի դրա կրկնապատկման ուղղությամբ:

Կոնգրեսականին օգնելու նպատակով կուսակցությունը հանգանակություն է կազմակերպել:

Սակայն երբ պրն. Երվանդ Ազատյանի ասելով, կուսակցությունների վերաքաղաքականացումը օգնում է սփյուռքի ամրապնդմանը, ապա ինչպես է ընդունվում ՀՀ նախագահի այն գնահատականը, թե սփյուռքի կուսակցությունները անախրոնիզմ են:

«Երբ կուսակցությունները շարունակեին նախկինի պես գործել՝ եկեղեցու, կրթական հաստատությունների միջոցով (որոնք բերեւս վնասակար չեն), հավանաբար համաձայնեի նախագահի հետ», ասաց Երվանդ Ազատյանը: Բայց կուսակցություններն իրենց մեջ ամփոփում են քաղաքական կազմակերպվածություն: Երբ կուսակցություններին հանենք սփյուռքի կյանքից, սփյուռքը կդառնա անձեւ եւ անկերպարանք մարմին»:

Նրա ասելով, կուսակցությունները սկսել են ավելի ակտիվ ընդգրկվել տեղական կյանքի մեջ, այդ անախրոնիզմի ամբաստանությունից դուրս գալու համար:

«Եւ երբ սփյուռքում կուսակցությունները անախրոնիզմ են, ապա այդ դեպքում ինչո՞ւ են բացում սփյուռքի ՀՀՇ, մի անախրոնիզմ եւս ավելացնելով եղածներին», ասաց պրն. Ազատյանը: Նրա կարծիքով, ամեն մի կուսակցություն իր դերն ունի:

Ինչ վերաբերում է կուսակցությունների ներսում սկսված պառակտիչ շարժումներին, ապա դրանց հիմնական նպատակը անձերի փոփոխությունն է, եւ ոչ թե գաղափարական տարբերությունը, եւ դրանց գլխավորեւում եսակենտրոն, ինքնագլուխ մարդիկ են:

Երվանդ Ազատյանը այն կարծիքին է, որ թե ՌԱԿ-ի եւ թե ՀՌԱԿ-ի ղեկավարությունը ինքնագտման պետք է գնա դեմոկրատական ճանապարհով, ընտրական կարգով, ոչ թե առանձին գործիչների կամքով: Նա համոզված է, որ առաջնորդների փոփոխությունը անհրաժեշտ է եւ ՌԱԿ-ում, եւ ՀՌԱԿ-ում, որպեսզի լճացում չսկսվի, եւ երիտասարդ կուսակցականների համար ճանապարհ բացվի:

Ի դեպ, ասուլիսը վարող, ՀՀ ԳԽ ՀՌԱԿ խմբակցության անդամ Հարություն Կարապետյանը հերքեց «Լրագիր» թերթում տպագրված այն լուրը, թե ՀՌԱԿ-ի պատգամավորական խմբակցությունը նոր լիբերալ դեմոկրատիզմի հայտնության պատճառով կազմալուծվել է:

«Այն ոչ միայն պահպանում է իր կազմը, այլեւ հնարավորություն ունի ընդլայնվելու», ասաց նա: ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը անդրադառնալով այդ կուսակցության գրանցման խնդրին, նախ զարմանք հայտնեց եւ հետո նշեց, թե դա հակասում է ՀՀ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների մասին օրենքին:

Վերջում ավելացնենք, որ պրն. Ազատյանը խոսեց նաեւ եկեղեցու ներկա վիճակի մասին, նշելով, թե Ամենայն հայոց կաթողիկոս պետք է ընտրվի ողջ հայության համար ընդունելի մի անձ, որը լինի սկզբունքային հոգեւոր այր: Ինչ վերաբերում է Անթիլիասի եւ էջմիածնի միասնության խնդրին, ապա նրա ասելով, չնայած անցած տարիների ընթացքում Վազգեն Ա-ի եւ Գարեգին Բ-ի բարեկամական հարաբերություններին, միացմանը ուղղված ոչ մի հետաքրքրություն չկատարվեց Անթիլիասի կողմից:

ՍԿԱՆԴԱԼ

Դրամ դահ տալուց առաջ հիշեք, որ ռիսկի եք դիմում

Օգոստոս ամսին դրամի փոխարժեքը ավելացել է 16 կետով, իսկ սղաճը կազմել է 3,7 տոկոս: Այս մասին երկուշաբթի օրը հայտարարեց Հայաստանի կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը, նշելով, թե ընդհանուր առմամբ ֆինանսական ոլորտում պահպանվել է որոշակի կայունություն: Միաժամանակ, անդրադառնալով սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների կողմից առանց համապատասխան բանկային արտոնագրի ֆինանսական գործունեություն ծավալելու երեւույթին, պրն. Ասատրյանը նշեց, թե կենտրոնական բանկը հունիսին ահազանգել է այդ մասին (առաջին անգամ ապրիլ ամսին), տեղյակ պահելով եւ դատական ատյաններին, եւ ՀՀ դատախազությանը, հրապարակելով ՀՀ տարածքում գրանցված այն բանկերի ցանկը, որոնք բանկային գործունեություններ անելու իրավունք ունեն: Ինչ վերաբերում է JMZ-ին, ապա նրան տրված է եղել ոչ թե բանկային գործունեության, այլ գրավատան արտոնագիր, որը քաղաքացիներից ավանդներ ընդունելու իրավունք չի տալիս: Կենտրոնական բանկի նախագահը բազմաթիվ հանդիպումներ է ունեցել խաբված ավանդատուների հետ եւ համաձայն է, որ շտապ միջոցների համար ստեղծվել է ծանր վիճակ, սակայն ի պատասխան նրա չի կարող աջակցել, բերեւս միայն որպես պատասխանատու եւ քաղաքացի կարող է միջամտել: Նման առօրինի ֆինանսական գործառնությունների վերահսկումը դրված է հարկային տեսչության վրա: Ըստ դրամ, Բագրատ Ասատրյանի ասելով, երբ մեդրդում էին հետաքննությանը JMZ-ին գոլֆագրելու համար, ապա նրա ասելով, այդ գոլֆագրերում երբեւէ խոսք չի եղել ֆինանսական կամ բանկային գործունեության մասին: «Մեկ քայլի մեջ հետ կամ մեկ եղիր մեջ հետ» գոլֆագրը կարող էր անել յուրաքանչյուր ՍՊԸ: Բացի այդ, JMZ-ի հետ կապված զգուշացնող հայտարարությունը կենտրոնական բանկը հրապարակել է դեռ հուլիսի 7-ին: Բագրատ Ասատրյանը ընդգծեց, որ դատական պաշտոնյաները խառնված չեն այս գործին:

Բագրատ Ասատրյանը մի անգամ եւս հիշեցրեց, որ յուրաքանչյուր ոք, ով ֆինանսական շուկայում հանդես է գալիս որոշակի միջոցներով, պետք է հիշի, որ որոշակի ռիսկի է դիմում:

Մյուս կողմից, երկու օր է՝ հայրենասեր ավանդատուներ հավաքվել էին Գերագույն խորհրդի շենքի մոտ, եւ աշխատանք էին տանում ներսում անող պատգամավորների հետ: Թե ի՞նչ արդյունք կտա այդ աշխատանքը, դեռեւս հայտնի չէ, բայց մի բան պարզ է, որ մինչեւ պատգամավորները օրենսդրական նախաձեռնությամբ հանդես գան, ամիսներ կիճեն: Իսկ ավանդատուների վիճակը մնում է օդից կախված:

Մյուս կողմից, խոսքեր շրջանակներում կարծիքներ են հայտնվում, որ չափից դուրս ավանդը կարող է վնասել բոլորին թե ավանդատուներին, որոնց միակ նպատակը ավանդները ետ ստանալն է, թե հասարակությանն ընդհանրապես, որ դժվարություններից խլաս որդված է: Պետք չէ ձուլ ոտացողները կարող են գրգռել երկրամին էլ:

Ա. Հ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Երեւանցիները ձմռանը գազ չեն ստանա

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մայրաքաղաքի բնակչությանն անհնարին է ձմռանը գազ հասկացնել, որովհետեւ այդպես էլ հնարավոր չեղավ ստուգել Երեւանի գազատար համակարգի գործարկման պատրաստվածության վիճակը, որն անհրաժեշտ է կատարել յուրաքանչյուր վերանորոգումից հետո, այնինչ Երեւանի գազամատակարարման համակարգը չի գործել արդեն մի քանի տարի: Այս մասին հայտնել՝ է «Հայգազարդ» միավորման տնօրեն Ռ. Աղոնցը: Բացի գազատար համակարգի վիճակի ստուգումներից, կա նաեւ գազի քանակության խնդիրը: Այսօր հանրապետություն մտնող գազի ծավալները բացառում են նման հնարավորությունները: Երեւանի բնակչության գազածախսը օրական կազմում է 1,5-2 մլն. խմ՝ կախված եղանակից, նշել է Ռ. Աղոնցը:

Հայերը թաքնվում են եկեղեցիներում

ԲՈՆՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այն հայ փախստականները, որոնց սպառնում է արտաքսում Գերմանիայից, թաքնվում են լյութերական եկեղեցիներում: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման, 19 փախստական այժմ գտնվում են Ալբենբուրգ քաղաքի եկեղեցում, իսկ հինգ այլ հայեր ապաստան են գտել Վիեննայի եկեղեցիներից մեկում: 1993 թ. սկսած Գերմանիան շատ քիչերին է քաղաքական ապաստան տալիս, սակայն մի շարք փախստականներ, որոնց երկրները պատերազմի մեջ են, ստանում են ժամանակավոր բնակության իրավունք:

■ Երեկ, Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հրամանագրով, Անդրեյ Ռուբինը նշանակվեց Հայաստանում Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Գյումրի. Դարձյալ փոխանակման կետերի մասին

«Ազգի» սեպտեմբերի 7-ի համարում տպագրվել է մեր «Ու՞մ են ծառայում փոխանակման կետերը» վերնագրով թղթակցությունը Գյումրիից գրված տարադրամի փոխանակման տեղիս շուրջ մեկ տասնյակ կետեր շրջայցից հետո, որի ընթացքում փորձել էինք որպես սովորական հաճախորդ փոխանակել 5-10 հազար ռուսական ռուբլի: Հիմնվելով տնտգայցի արդյունքների վրա, հոդվածում մասնավորապես գրել ենք, թե սեպտեմբերի 1-ի մեր այցերի պահին Արդշինբանկի երեք կետերից երկուսի գնացուցակներին նշված չէին տարադրամների օրվա փոխանակային արժեքները, եւ նույն բանկի այդ երեք տարբեր կետերում ռուսական 1000 ռուբլու դիմաց տարբեր գներ առաջարկեցին: Նյութի տպագրությունից հետո Արդշինբանկի Գյումրիի բաժանմունքի կառավարիչ Հովհաննես Գրիգորյանի առաջարկությամբ բանկի գրասենյակում որոշ փաստաթղթերի ծանոթանալով պարզեցինք, որ այստեղ թյուրիմացություն է եղել, փոխանակման կետի ցուցանակը, որը բնավ կասկածի տեղիք չէր տվել, առնվազն հնացած է: Բավականին համոզիչ փաստարկներով պարզվեց նաեւ, որ այդ օրը մեր այցի պահին (ժամը 12-ից շուտ) նույն բանկի թիվ 68 կետը եւս, կազմակերպչական պատճառներով, իրականում դեռ աշխատելու չի եղել, ուստի գնացուցակին տարադրամների օրվա փոխարժեքները նշված չէին կարող լինել: Իսկ քանի որ այս կետն էլ գտնվում է մի կոոպերատիվ գրասենյակի տարածքում, ապա միանգամայն հնարավոր է, որ տվյալ պահին հաճախորդին պատասխանողը ու առաջարկված գումարը շրջակայի փոխարժեքով հաշվարկողը լինեին Արդշինբանկի եւ նրա փոխանակման կետի հետ կապ չունեցող մեկը՝ «թաքնվելով» դարձյալ նույն բանկի ցուցանակի ներքո:

Հ. Գրիգորյանը նաեւ տեղեկացրեց, որ քաղաքային ավտոկայանում գտնվող Հայէկոնոմբանկի թիվ 19 փոխանակման կետը, որը փակ էինք տեսել, տվյալ բանկի կողմից իրոք փակված է եւ այժմ վարձակալվել ու գործելու է իբրեւ Արդշինբանկի կետ:

Մնում է ցավել թյուրիմացությունների համար: Լրագրողն ինչ-որ տեղ սխալվել է՝ ոչ այնքան իր մեղքով ամեն անգամ սխալ հասցեատիրոջ: Իսկ հաճախորդի դժգոհությունն այնուամենայնիվ տեղին է: Որովհետեւ նրան ոչ թե հասցեները են հետաքրքրում, այլ այն, որ գիրքն մի ամբողջ օր տարբեր կետերում շրջելով չի կարողացել ձեռնտու փոխանակել այսօրվա չափանիշներով ոչ մեծ գումար:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Սեփական թղթակից

ԼԻԲԵՐԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Զ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւ եւ ստանձնեց ՊԱՒԷԼ ԳԱԼՍՏԵԱՆԸ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ԲԱԼԹԻԿԱ

Նոր վեճ կղզիների համար

Ռուսաստանից պահանջում են վերադարձնել տարածքներ նաեւ Բալթիկ ծովում...

Կարելիայի կորսված մասը հիշում են բազմաթիվ ֆիններ, բայց Ֆինլանդական ծոցում գտնվող մանր կղզիները, թվում է, մոռացվել էին մինչեւ վերջերս: Մինչդեռ դրանք եւս ԽՍՀՄ-ին էին անցել 1944 թ., Ֆինլանդիայի հետ պատերազմի ավարտից հետո: Դեռ անցյալ տարի գարնանը այդ մասին պատմաբանների քաղաքական բանավեճի առարկա դարձան Հելսինկիում: Դա բացատրվում է նախ եւ առաջ երկրի նախագահության հավակնորդների նախընտրական ճակատամարտով:

Թեկնածուների մեջ էր նաեւ բազմափորձ սոցիալ դեմոկրատ Կալեւի Սորսան, որը տարիներ առաջ եղել էր երկրի վարչապետը: Հենց նա անցյալ տարի հարց բարձրացրեց այդ վիճելի կղզիների մասին, իր լրագրային հարցազրույցներից մեկում պահանջելով, որ Ռուսաստանը վերադարձնի Ֆինլանդիայի եւ Էստոնիայի միջեւ գտնվող երեք կղզիներ Գոգլանդը (Սուրսաարի), Մոշչինի (Լավինսաարի) եւ Մեծ Տյուտերսը (Տյուտյարսաարի): Նրա կարծիքով, կղզիները Ռուսաստանի համար տնտեսական կամ ռազմական կարեւորություն չունեն, բայց Ֆինլանդիայի կողմից կարող են հաջողությամբ օգտագործվել զբոսաշրջության նպատակներով: Բոլոր երեք կղզիների մակերեսը 43 քառակուսի կիլոմետր է (20, 15, 8), եւ դրանք Փարիզի 1947 հաշտության պայմանագրի համաձայն, մտցվել են ԽՍՀՄ-ի կազմի մեջ:

Այս հարցի վերարծարծումը բացատրվում է նրանով, որ ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո Հելսինկին իրեն ազատ է համարում համաձայնեցնելու այդ պայմանագրով պարտադրված ռազմաքաղաքական սահմանափակիչ պարտավորությունների մի մասից, ուստի այդ կղզիների զայրանը որոշակի իմաստով համընկնում է Ֆինլանդիայի արտաքին քաղաքականության նոր գծին: Կային նաեւ այդ նոր գծի հակառակորդներ ի դեմս ազգային կոալիցիոն կուսակցության նախագահության թեկնածու Ռայնո Իլսակիսի:

Սակայն նախագահության գրեթե բոլոր թեկնածուները այսպես թե այնպես չկարողացան տարածքային թեման անտեսել, քանզի, ինչպես նշում էին տեղացի դիտորդները, ընտրողների մեջ զգացվում էր Ռուսաստանի հետ «հարաբերությունները պարզելու» ինչ-որ ձգտում: Ֆինլանդիայի հասարակայնության եւ ղեկավարության մեջ «տրամադրության» այդ փոփոխությունը կարող է ունենալ միայն մեկ բացատրություն. դա Խորհրդային Միության փլուզումն է եւ ֆինների համար դեպի Արեւմուտք կատարվող կարեւոր արտահանության ավարտը, ինչը որոշակի չափով ազատ արձակեց նրանց ձեռքերը: Պարզ էր, որ Հելսինկիի պաշտոնական գիծը կփոխվի: Եվ եթե վերընտրության հայտը կորցրած Մաունո Կոյվիստոն զգույշ էր Ռուսաստանի եւ վիճելի կղզիների խնդրի նկատմամբ, սակայն նորընտիր նախագահը այնքան էլ զգուշավոր ու զուսպ չէ:

Կղզիների խնդիրը կրկին ի հայտ եկավ սեպտեմբերի սկզբներին եւ ընդունվում է մամուլում ու զանգվածային լրատվության այլ միջոցներում: Այդ «աշխուժությունը» բացատրվում է նախ եւ առաջ նրանով, որ օգոստոսի 31-ին ավարտվեց ռուսական զորքերի դուրսբերումը Էստոնիայից:

Երկու կողմերի՝ Ռուսաստանի եւ Ֆինլանդիայի դիրքորոշումները պայմանավորված են հետեւյալ շահերով:

Ֆինլանդիայում վերլուծաբանները գտնում են, որ այդ երեք փոքր կղզիները Կարելիա չեն, ուստի նաեւ զուտ նյութական իմաստով ոչ բան կտան Ֆինլանդիային: Մինչդեռ դրանց ձեռքբերումը ֆինների վրա էժան կնստեր: Դրա հետ մեկտեղ, ինչպես կարծում են երկրի գործարար շրջանների ներկայացուցիչները, կղզիները Կարելիայի պես առատաբերական ներդրումների կարիք չեն ունենա սոցիալ-տնտեսական վերածնության համար: Իսկ Ֆինլանդիայի գանձարանում դրամ պարզապես չկա, քանզի երկիրն արդեն մի քանի տարի է, ինչ տնտեսական խոր ճգնաժամ է ապրում, եւ նվազագույն ծախսերով այդ կղզիների «վերադարձը» ընթացիկ առումով կլիներ ինչպես ներքաղաքական, այնպես էլ արտաքին քաղաքական դրսեւորում: Հենց կղզիների հարցի լուծմամբ կստեղծվեր այն նախադեպը, որն անհրաժեշտ է կարելական հողերի կարգավիճակի հնարավոր վերանայման համար:

Բարձրացված հարցերի առթիվ Մոսկվայի դիրքորոշման որոշ կողմեր պարզելու նպատակով անցյալ տարի անցկացված «հետազոտությունը» ի հայտ բերեց հետեւյալը. Կարելիային վերաբերող պահանջների նկատմամբ Մոսկվայի դիրքորոշումը խիստ բացասական է: Հենց դրանով է բացատրվում այն հանգամանքը, որ պաշտոնական բանակցություններում ֆիննական կողմը կարելական հողերի հարցը չի առաջադրել: Իսկ կղզիների հարցում բանը փոքր ինչ այլ է «պարզ է», նախ եւ առաջ, խոսքը ոչ թե հազարավոր, այլ տասնյակ քառակուսի կիլոմետրերի մասին է, երկրորդ, նախօրոք բացառվեց Սեսկար (Սեյսկարի) կղզին, քանի որ շատ մոտ է գտնվում Պետերբուրգին:

Ելնելով այս ամենից, ֆիննական կողմը բոլոր էության լուրջ խոչընդոտներ է տեսնում տարածքային խնդրի ձեռնտու լուծման ճանապարհին, մանավանդ որ կղզիները կարեւոր չեն Ռուսաստանի պաշտպանության տեսակետից: Սակայն վերջին եզրակացությունը խիստ անհամոզիչ է հնչում, քանի որ հենց այժմ, Բալթյան երկրներից ռուսական զորքերի դուրսբերումից հետո, այդ կղզիների ռազմական նշանակությունը կտրուկ աճել է:

Ռուսաստանի զինվորական փորձագետների կարծիքով, այդ երեք կղզիները կարող են դառնալ ինչպես Պետերբուրգի եւ Լենինգրադի զինվորական օկրուգի պաշտպանական բնագիծ, այնպես էլ ֆիննական ծոցում գտնվող յուրօրինակ խցան, որը կփակի ռուսական ռազմանավերի եւ ռազմօդանավերի ելքը Բալթիկ ծով: Եւ այստեղ ամեն ինչ կախված է հենց այն բանից, թե ում կպատկանեն այդ կղզիները:

Պաշտոնական Մոսկվան առայժմ «դիվանագիտական» լռություն է պահպանում: Բայց պարզ է մի բան. Հեռավոր Արեւելքում (Կուրիլյան կղզիներ, ռուս-չինական սահման) Մոսկվայի կողմից տարածքային խնդրի ընդունումը իրականում կոնկրետ կերպով ակտիվացրեց համանման վեճերը Ռուսաստանի պետական սահմանի մյուս հատվածներում:

ՌՈՒԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Կուչման նախազգուշացրեց Մեշկովին եւ Ցեկովին

Սեւծովյան նավատորմում տակավին հանգիստ է

Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման Յուրի Մեշկովին եւ Սերգեյ Ցեկովին նախազգուշացրեց, որ թույլ չի տա ուժ գործադրել Ղրիմում իշխանության ճյուղերի հակասությունների լուծման համար, եւ նրանք անձամբ պատասխանատու են նման գործողությունների հնարավոր հետեւանքների համար: Այդ մասին ասվում է երկուշաբթի երեկոյան Ուկրաինայի նախագահի մամլո ծառայության տարածած հաղորդագրության մեջ, որը վերաբերում է Ղրիմում իշխանության նախագահական եւ խորհրդարանային ճյուղերի հակասական վճիռներից հետո այնտեղ ստեղծված իրադրությանը:

Մյուս կողմից, Սեւծովյան նավատորմի անձնակազմն ուշի ուշով հետեւում է Սիմֆերոպոլում ծավալվող իրադարձություններին՝ միաժամանակ պահպանելով խիստ անկողմնակալություն: Նավատորմի մամլո ծառայության պետի տվյալներով, իրադրությունը նավատորմում եւ Սեւաստոպոլում հանգիստ է: Քաղաքում հանրահավաքներ, ցույցեր եւ քաղաքացիների քաղաքական ակտիվության այլ դրսեւորումներ չեն գրանցվել: Սեւծովյան նավատորմում շարունակվում են անձնակազմի ամենօրյա վարժանքները: Բոլոր զինծառայողներն իրենց տեղերում են:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ՓԱՍՏ

Բալթյան երկրները ստեղծում են խաղաղարար գումարտակ

ՌԻԳԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր այստեղ բացվում է բալթյան նախարարների խորհրդի քարտուղարությունը, որը նախատեսված է Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի կառավարությունների գործակցության համաձայնագրով: Նախատեսված է ստորագրել եռակողմ պայմանագիր բալթյան խաղաղարար գումարտակի ստեղծման մասին, ինչպես նաեւ ընդունել բանաձեւեր բալթյան նախարարների խորհրդի գործունեության գլխավոր սկզբունքների մասին:

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Արարողապետը բարձրացնում է վարագույրը

Ինչպես են կազմակերպվում Ելցինի այցերը

Ի՞նչ է նշանակում արարողակարգային ծառայություն: Առանց այդ կարեւորագույն օղակի տեղի չի ունենում պետության առաջին դեմքի ոչ մի պաշտոնական այց արտասահման: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի արարողակարգի ծառայության մասին օրերս գրել է «Ռոսիյսկայա գազետա» թերթը: Վլադիմիր Շեւչենկոն՝ Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանը, պրոֆեսիոնալ դիվանագետ է: Նա այդ ծառայությունը ղեկավարել է երկու նախագահների օրոք: ԽՍՀՄ-ի միակ նախագահը եւ Ռուսաստանի առաջին նախագահը նախընտրեցին այս փորձված աշխատողին:

– Պատմեք, խնդրեմ, մեր այն աշխատանքի մասին, որը կողքից չի երեւում:

– Նա չպիտի էլ երեւա: Երբ դառնա նկատելի, կնշանակի, որ մենք վատ ենք աշխատում: Կան նաեւ գրեթե ստեղծագործական խնդիրներ, կապված նվերների ձեռքբերման հետ՝ հաշվի առնելով ընդունող կողմի ներկայացուցիչների ճաշակը եւ հետաքրքրությունները:

– Ո՞վ է որոշում, թե քանի մարդ պիտի մտնի պատվիրակության կազմի մեջ:

– Գոյություն ունեն միջազգային կանոններ: Սովորաբար պաշտոնական պատվիրակության կազմում լինում են 14-19 մարդ: Սակայն ամեն ինչ կախված է պատվիրակության նպատակներից եւ ընդունող կողմից: Դա է թելադրում, թե մասնակիցներից յուրաքանչյուրը քանի օգնական եւ ո՞ւմ պիտի վերցնի իր հետ: Միջինը լինում է մոտ հարյուր հոգի: Սակայն պատահում է, որ հավաքվում են երեք, երբեմն յուրաքանչյուր անգամ ավելի մարդիկ: Ամեն անգամ տարբեր է լինում:

– Դե, թեկուզ վերջին այցը Գերմանիա: Քանի՞ հոգի մեկնեց նախագահի հետ:

– Այդ այցը ավելի շատ զորահանդեսային էր, քան թե գործնական: Նախագահի հետ մեկնեցին նաեւ այն մարզերի ներկայացուցիչները, ուր տեղափոխվում էին արեւմտյան խմբի զորամասերը: Բացի դրանից, մեզ հետ մեկնեց նախագահական նվագախումբը՝ 80 հոգի: Այնպես որ այս անգամ բավականին մարդ հավաքվեց:

– Եւ բոլորի մասին պետք է հոգալ: Ով որտեղ եւ ինչ է ուտելու, խմելու, որտեղ պիտի քնի, ինչով պիտի երթեւեկի:

– Իհարկե: Սակայն այդ ամենը վաղօրոք լուծվում է ընդունող կողմի հետ համատեղ: Որպես կանոն, այցի նախօրյակին ես մեկնում եմ այն երկիրը եւ տեղի ծառայության հետ մշակում գրեթե յուրաքանչյուր քայլը:

– Քանի՞ երկրներում եք եղել:

– Երեսունհինգ: Մի քանիսում՝ մի քանի անգամ: ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում՝ յոթ-ութ անգամ:

– Հետաքրքիր է՝ ի՞նչ նվերներ է ընդունված հանձնել պաշտոնական այցերի ժամանակ:

– Թանկարժեք նվերների ժամանակը վաղուց է անցել: Շատ երկրներում նույնիսկ սահմանափակված է այն հուշանվերների արժեքը, որոնք ստանում ու նվիրում են պաշտոնյա անձինք: Մեզ փրկում է ռուսաստանյան ժողովրդական արտադրանքը: Դե, նաեւ փոխվել են այդ արտադրանքի գները: Վերջապես բանը արժեքի մեջ չէ: Կարեւորը, որ գնահատեն այն քաղաքական գործը, որին նվերը հրամցվում է: Մենք, օրինակ, գիտենք, որ կանցլեր Քոլը անտարբեր չէ գեղեցիկ քարերի նկատմամբ, ոչ թանկարժեք, սակայն գեղեցիկ: Եւ ահա մենք ուրալյան փորագրիչներին պատվիրեցինք մի շատ յուրահատուկ դանակ: Չեմ չափազանցնի, սակայն այս այցի հաջողությունը պայմանավորված էր նաեւ այդ, կարծես թե, մանրուքով: Մեր նախագահին նվերների մեջ խնդրեցին թենիսի ծեծնաթիակներով եւ գնդակներով, իմանալով նրա սերը սպորտի այդ ձեւի նկատմամբ:

– Վերջին ժամանակներս մեր նախագահները բոլոր պաշտոնական այցերը կատարում էին կանանց հետ: Դա թեթեւացնո՞ւմ է, թե բարդացնում դրանց անցկացումը:

– Այցերը դառնում են ավելի հագեցված: Քաղաքակիրթ աշխարհում վաղուց այցերը կատարվում էին ամուսնական զույգերով: Կնոջ համար ձեւակերպվում է հատուկ ծրագիր: Շատ երկրներում դրա համար կան հատուկ բաժիններ: Մեզ մոտ՝ առայժմ ոչ: Մեր կազմում այդ աշխատանքը տանում է մի աշխատակից: Նրա գործը դյուրին չէ:

– Քանի որ սկսեցինք խոսել այդ թեմայի շուրջ, կցանկանայի լսել օտար տարածքում մեր առաջին դեմքերի կողմից ոգելից խմիչքների օգտագործման մասին:

– Մեզ մոտ նման խնդիր ընդհանրապես չկա: Ինչ վերաբերում է հեռուստաէկրանի ուռած դեմքերին կամ անհասկանալի խայլվածքին... Դա բնավ էլ ոգելից խմիչքի օգտագործումից չէ, այլ երկարատեւ թռիչքից, ժամանակային գոտիների փոփոխումից, սովորական հոգնածությունից:

Իսկ եթե խոսենք, թե ինչ է փոխվել պաշտոնական այցերի դրսեւորումների մեջ, առաջ պետք է ընդգծել, որ նկատելիորեն բարձրացել է նրանց քաղաքական արդյունքը: Դա նշվում է համաշխարհային ողջ մամուլի կողմից:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մութալիբովին մոնտաժեցին

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Սեպտեմբերի 2-ին «Օստանկինո» հեռուստաընկերությունը Ալեքսանդր Պոլիտկովսկու «Պոլիտբյուրո» ծրագրից հանել է Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի հետ հարցազրույցը: Ծրագիրը նվիրված էր փախստականների հիմնահարցին եւ նախկին նախագահն էլ հրավիրված էր որպես փախստական, քանզի նա այժմ բնակվում է Մոսկվայում: Ինչպես հայտնի է, Ադրբեջանում Մութալիբովի դեմ քրեական գործ է հարուցվել, ինչն էլ «Օստանկինոյի» ղեկավարությանը թույլ չի տալիս նրան մասնակից դարձնել հեռուստաընկերության հաղորդումներին:

Բիրոբիջանի ատամանները անողդողդ են

ԲԻՐՈԲԻՋԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամուրի կազակների զորքի Բիրոբիջանի բաժնի ատամանների խորհուրդը պահանջեց Հրեական Ինքնավար մարզի վարչակազմի ղեկավարի եւ օրենսդիր ժողովի պատգամավորների հրաժարականը: Պատճառն այն է, որ չեղյալ են հայտարարվել հոկտեմբերի 9-ին նշանակված մարզային վարչակազմի ղեկավարի ընտրությունները:

ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ

Տաջիկական հարց. Նախ զինաթափում, հետո ընտրություններ

Կիրակի, սեպտեմբերի 11-ին Ռուսաստանի արտգործնախարարության պատվիրակությունը Թեհրանում հանդիպում է ունեցել տաջիկ ընդդիմության ղեկավարության հետ: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել է Ռուսաստանի դեսպանատան ներկայացուցիչը, բանակցությունները անցել են «հանգիստ եւ բարյացակամ մթնոլորտում» եւ դրսեւորվել է փոխադարձ ձգտում ինչպես հակամարտության կարգավորման, այնպես էլ այդ հարցում Ռուսաստանի դերի վերաբերյալ: Ընդդիմության ղեկավար Ա. Նուրին նշել է, որ կառավարության հակառակորդները ընդունում են Տաջիկստանի Ռուսաստանի կենտրոնական շահերի ոլորտում գտնվելու հանգամանքը, եւ վերջինս չի կարող կողմնակի դիտորդի դերում լինել:

Ընդդիմության պատվիրակությունը պատրաստակամություն է հայտնել շարունակելու քաղաքական երկխոսությունը Դուշանբեի հետ, միաժամանակ հավաստել է իր բացասական վերաբերմունքը նախագահական ընտրություններին մասնակցելու նկատմամբ, քանի որ, նրա կարծիքով, երկրում նախ պետք է ստեղծվի անցումային ժամանակավոր կառավարություն եւ զինաթափվեն հակամարտ կողմերի կազմավորումները.

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Թբիլիսիում քողարկվում է արդիական ռազմօդանավ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թբիլիսիի ավիացիոն միավորումում սկսեցին պատրաստել ռադիոէլեկտրոնիկայով հագեցած СУ-25 ТК արդիական գրոհիչ ինքնաթիռ: Այն կարող է ոչնչացնել գրահատեխնիկա, կամուրջներ, ռադիոլոկատորներ, ռազմանավեր եւ այլ օբյեկտներ 450 կիլոմետր շառավղով: Համաշխարհային շուկայում նոր ռազմօդանավի գինը 2.5 անգամ ավելի բարձր է, քան սովորական СУ-25-ինը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Խոճիկյոն

Կա նախագահ, եւ դրանով ամեն ինչ ասված է

Եւ նշում եմ լոկ այն անունները, որոնք ռազմաճակատային օղակ են Հայաստանի եւ պայքարող Ղարաբաղի միջեւ: Ավելի շատ ընդհանրապես: Նրանցից ոչ մեկն իրեն չի կարող պատկերացնել մարդու դերում, որը պայքարում է Ղարաբաղը որպես ինքնավարություն, որպես ժամանակավոր արժանապատվությունը նվաստացնող «փրկություն» դահիճի ձեռքը հանձնելու համար: Եւ նրանցից ոչ մեկը չի հավատում, թե խոսքի կյանքում ընդհանրապես հնարավոր է ինչ-որ լայն իրավունքներով ու լիազորություններով օժտված ինչ-որ ինքնավարություն: Դրա վկան է Նախիջեւանը: Գիտեմ, որ այդ նույն Ռոբերտ Քոչարյանը հռչակի գիտակցում է, որ Ղարաբաղում չկա մի մարդ, որ համաձայնի Ղարաբաղը, որպես ինքնավարություն, լինի Ադրբեջանի կազմում: Արդեն չեմ ուզում ավելացնել՝ մանավանդ Սումգաիթից հետո»: Բացառությունները, իհարկե, միշտ էլ միմիայն հաստատում են բանաձեւը: Եւ շատ եմ վախենում պատերազմի ժամանակ հա-

մից Մալիբեյլին, Խոջալուն, Շուշին, Ջանհասանը եւ Քյոսալարը: Մի անգամ հենց այդ կետերը նույն հերթականությամբ թվարկեցին մոսկովյան հեռուստատեսությամբ, անվանելով դրանք բնակավայրեր:

Գունդը թիրախ էր դարձել Շուշիի կրակակետի համար: Ստեփանակերտ բերել Ռուսաստանի փոխնախագահի անձնական ներկայացուցիչը՝ Իոնա Անդրոնովը: Ես հարազատ համարում չէի: Նայում էի նրա հարցազրույցը, որ տալիս էր լենինգրադյան հեռուստատեսությանը: Դա այն օրերն էին, երբ երկու կողմերից էլ շատ սպանվածներ ու վիրավորներ կային: Անդրոնովը նրանց մասին ոչ մի խոսք չասաց: Ուղղակի ասաց. «Ինձ հետաքրքրում է միմիայն ռուս զինվորների ճակատագիրը»: Տարօրինակ է: Ես բավական լավ էի ճանաչում «Լիտերատուրնայա գազետայի» գծով իմ գործընկերոջը, որն այժմ դարձել էր Ռուսաստանի խորհրդարանի պատգամավոր: Այդ ինչի՞ս եղավ, որ նրան սկսեց հետաքրքրել բացառապես ռուս զինվորների ճակատագիրը: Լավ, ներենք Իոնա Անդրոնովին, եթե, իհարկե,

պայմաններում այդպիսի պաստախանատու պաշտոնի համար: Նա չափազանց խիզախ ու միաժամանակ չափազանց փխրուն անձնավորություն էր:

Շատ լավ երեկո էր: Արթուրի կաբինետի պատուհանները հաղթասառ սոսնձված ու մխված էին ստվարաթղթերով ու ծածկոցով: Դա արդեն «Գրադի» հարվածող ալիքների պատճառով: Վառարան դեռ չունեինք: Մենք երկուսով, վերարկուներով, նստել էինք դեմ դիմաց երկարուկ սեղանի մոտ: Մեր միջեւ, սեղանի կենտրոնական մասում, խառնված թղթի վրա մեղմ բոցով վառվում էր մոմը:

– Ես էլ չեմ կարող այսպես շարունակել,– ասաց նա,– երրորդ օրն է երեկոյից ոչ զանգ կա, ոչ որոշում, ոչ էլ գոնե պատասխան իմ զանգին: Եթե այսպես շարունակվի, ես հրաժարական կտամ:

Հասկանում էի, որ հրաժարական տալ միայն այն պատճառով, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չի բարեհաճել ընտրություններից անմիջապես հետո զանգահարել ղարաբաղյան խորհրդարանի նորընտիր ղեկավարին ու

բերեն անցնի, այլեւ վաղվա օրվա մասին: Վալերի Բալայանը Ռոբերտի մասին ասաց, որ նրա հետ արդեն երկու տարի է, գտնվում ենք նույն դիրքերում: Հենց Վալերին ինքն էլ առաջարկեց Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը դաշնակցական կուսակցության կողմից: Եվ գուցե ամենից շատ հենց նա էր տանջվում, որ Ռոբերտը չանցավ: Ասելիքս այն է, որ Ռոբերտի եւ Արթուրի միջեւ խոսակցությունն անկեղծ էր: Չեմ կարող չհիշել մի մանրամասնություն: Արթուրի դեմքը մոմի առկայծող լույսի տակ հիշեցնում էր ահռելի տառապած ինտելիգենտ նարդոնիկի կերպար, որ կարելի է տեսնել դերեդվիժնիկ-նկարիչների կտավների վրա, նա մի տեսակ ներսից:

– Եթե վաղն էլ երեւանը չզանգահարի, ստիպված կլինեմ հրաժարական տալ: Ես այսպես չեմ կարող:

Փորձեցի սեղանի տակից ոտքով խփել նրան, հասկացնելու համար, որ հիմարություններ է դուրս տալիս, չմտածելով, որ սեղանի ներքեւի մասում մեկ ոտանի է բաժանում: Ոտքս կպավ սեղանի ներքեւի եզ-

Էջեր ղարաբաղյան հուշագրությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

մազգային շարժման պատմական առաջամարտիկ: Եւ շատ հաճախ գիտակցում եմ Հայաստանի կողմից «Գրադ» չուղարկվելու դերում անհնար կլինեին մեր բանակները:

Ի դեպ, խոսքն այստեղ ոչ միայն «Գրադին» է վերաբերում, այլ ժամանակակից «Կասյուշային», որ խոսաուն երբեք մի կրակոցով է արձակում, որոնցից յուրաքանչյուրը երեք մետր երկարություն եւ շուրջ հարյուր կիլոգրամ քաշ ունի: Վառելանյութը, հացը, ռազմամթերքը, դեղամիջոցները՝ այդ ամենը նույնպես «Գրադ» են: Ու այդ ամենը ստացվում է խաղաղ ու մռայլ Հայաստանից, որ սեփական կյանքով է իր պատմական ու մայրական պարտքը: Այլ բան է, մի անկյունում գտնող, թե մենք օգնում ենք Ղարաբաղին, ասես ոչ թե խիկարես պարտք ենք կատարում, այլ ծառայություն մատուցում: Դեռ հայտնի չէ, թե որքան ավելի արդյունավետ կլիներ օգնությունը, եթե չլիներ հանրապետության շատ ֆաքսաքական գործիչների խորհնիկական կարճատեսությունը:

«Հայերը վայրագություն չեն արել, հայերը միայն միջանցք են բացել»

Փետրվարի կեսերից սկսած «Խոջալու» կրակակետը գիշեր-ցերեկ անընդմեջ կրակում էր Ստեփանակերտի ու Նորագյուղի վրա: Մենք արդեն գիտեինք, որ ազերիները ռազմամթերքի պակաս չեն ունենալու նույնիսկ խանչարամայր զինակրության դեպքում, մի խանի տարի շարունակ: Նշանավորությամբ խփում էին նաեւ երեք հարյուր վարսանվեցերորդ գնդի վրա: Ընդ որում, դարձյալ «բռնիր զոհին» սկզբունքը աշխուժորեն գործադրելով, ազդկում էին, համաշխարհային հանրությանը կեղծ տեղեկություններ տալով: Աղաչեցուցիչ է, որ աշխարհը հավատում էր զառանցանքներին: Ոչ որ ժամանակ չէր գտնում հարցնելու, թե այդ ինչպես կարող է, ոչ դեռ, ոչ դեռ, պատարված նկուղային Ստեփանակերտը գնդակոծել միանգա-

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս, 1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիս, 2, 7, 13, 16, 20, 23, 27, 30 հուլիս, 4, 6, 10, 17, 20, 25 օգոստոս, 3, 7 սեպտեմբեր

նա անկեղծ էր ռուս զինվորներին պաշտպանելու իր մղումների մեջ:

«Խոջալու» եւ «Մալիբեյլի» կրակակետը լռեցվեցին: Այնուհետ ադմոսկ բարձրացավ, ասես գոյություն չուներ Ստալինգրադի նման ավերված Ստեփանակերտը, ասես Խաչեն չէին դարձել Գեսաշենը, Դաղանլար, Բերդաձոր ու Խանածոր գյուղերը: Դարձյալ հույսերը դնում են այն բանի վրա, որ համաշխարհային հանրությունը հասցրել է մոռանալ Գեսաշենը: Հնարավոր է, որ աշխարհը հասցրած լինի մոռանալ, բայց չէ՞ որ Գեսաշենը չի կարող մոռանալ Ռաֆիկ Ճաղարյանը, որ հարազատ գյուղ է վերադարձել մեկ ոտքով ու հիմա հարց է տալիս իրեն՝ ո՞ւմ էր պաշտպանում նա ռազմաճակատում:

Գիտեի, որ օրըստօրե կչափավորվի «Խոջալու» կրակակետի շուրջ բարձրացված աղմուկը, որովհետեւ կեղծ լուրը, ինչպես ամեն մի կեղծիք, չի կարող երկար ապրել: Ամեն ինչ պարզաբանեց նախկին նախագահ Մութալիբովը՝ «Նեզավիսիմայա գազետային» տված իր հարցազրույցի ժամանակ: Նա ազնվորեն խոստովանեց, որ հայերը վայրագություններ չեն արել, խաղաղ բնակիչների չեն սպանել, որ նրանք հայերը միջանցք են բացել, որտեղի կանխեն անհնաս զոհերը, որոնք պատանդ էին դարձել կրակակետում, որն անհրաժեշտ էր ինչպես կանանց ու երեխաների, այնպես էլ փախստական բարի-մեխերի համար:

«Եթե այսպես շարունակվի, ես հրաժարական կտամ...»

Արթուր Մկրտչյան: Այսօր արդեն ոչ ոք իրավունք չունի ոչ քննարկելու, ոչ էլ, առավել եւս, քննադատելու այդ կերպարը: Նա առաջինն է: Նա ինքը պատմությունն է: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահը: Եվ այնուամենայնիվ չքննարկելով ու, առավել եւս, չքննադատելով, ասեմ, որ երրորդ օրը ես հանկարծ հասկացա, որ ոչ այնքան մենք Ղարաբաղի ժողովրդական դեպուտատներս ենք սխալվել մեր ընտրության մեջ, որքան որ ինքը՝ համաձայնություն տալով ինքնաառաջադրվելու սեղծված

ընտրավորել, նվազագույնը անձնտություն է: Իմ անձնական կարծիքն է, եթե չասեմ խոր համոզմունքը, որ ով էլ դառնար Գերագույն խորհրդի նախագահ, նույնիսկ անձնական կասկածի բեռանից, ելնելով այն նույն սկզբունքներից, համաձայն որոնց ես, օրինակ, ստիպված եմ ինձ հարցնելով Հայաստանի նախագահի պաշտոնի պետական ինքնարժեքը, հարցել նաեւ իրեն՝ նախագահին, անհրաժեշտ էր անհապաղ ոչ միայն զանգահարել, շնորհավորել, այլեւ պաշտոնական հեռագիր տալ, տեխսը հրապարակելով մամուլում: Դա չարվեց եւ գուցե հենց այդ պահից Ղարաբաղում սկսվեցին առաջին շտապեցին ճեղքերը այն սառսափելի հիվանդության, որը կոչվում է պառակտում, որից ես վախենում էի միշտ, հատկապես մեր պայքարի վերջին շրջանում:

– Դու հիմարություն կանես եւ ակամա շփոթ ու իրարանցում կստեղծես մեր բարդ կյանքի մեջ այս բարդ ժամանակներում:

– Վկա է Աստված,– մեղմ ասաց նա, ձեռքերը սառեցնելով մոմի բոցը նայող բոցի վրա,– ես ամեն ինչ արեցի, որ Ռոբերտ Քոչարյանն անցնի Գերագույն խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալի պաշտոնին, բայց, ավա՜ղ...

– Հիմա ես Ռոբերտ Քոչարյանին կբերեմ այստեղ, եւ դու ամեն ինչ ինքդ կասես նրան: Հարկավոր է խոսել: Ձախից ավելի շատ բան է դրված խաղաքարտի վրա, որովհետեւ բոլոր սանր որեւէ հարց խանգարի շփման կետեր գտնելուն:

Ես դուրս եկա կաբինետից: Արդյունքում, չեմ հիշում արդեն թե որտեղ, կարողացա գտնել Ռոբերտին ու բերել Արթուրի կաբինետը:

Ես ու Ռոբերտը նստեցինք Արթուրի դիմաց: Ցրտից փշաքաղվում էինք: Ինչպես դրսում ավելի սառ էր, քան շենքում, որը բաց պատուհանների պատճառով գիշեր-ցերեկ ենթակա էր դավաճան միջանցիկ քամիներին հոսանքներին: Նրանք երկուսն էլ ինձ ողջ էին սպասում: Հնարավորություն տվի նրանց բացատրվելու: Ազատ խոսելու համար այժմ արդեն ոչ թե այն մասին, թե ինչու երկուսն էլ ծայրն ու պակասեց, որ Ռո-

րին, ասանքն առջեւի մասում: Զգացի, թե արյան սառ, բարակ շիթը ինչպես սողաց ոտքիս վրայով: Ցավը զգացի, որովհետեւ ես՝ ծերուկս, հանկարծ չմտցնեմ ինձ ջահելների առաջ: Արթուրը որքան էլ որ ջահել՝ արդեն Քրիստոսի տարիքում էր: Եվ, ավա՜ղ, միամտորեն չէր հասկանում, որ եթե հրաժարական տա եւ դրանով իսկ հասկացնի այդ նույն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, որ այդ քայլին է դիմում միայն այն պատճառով, որ իրեն բոյկոտել են նսեմացնել, ապա վաղը ամեն մի իշխանություն ունեցող կդիմի այդ խաղախ մեթոդին: Բոյկոտ: Այսինքն՝ գիտեմ, որ դու կախված ես ինձնից: Գիտեմ, որ շա՞տ, շատ ես նեղված քո գործին, ճանաչում է հանուն Ղարաբաղի՝ կոնֆլիկտի մեջ չես մտնի ինձ հետ:

Բոլորս սիրում ենք հետ նայել: Սակայն հանա՞խ ենք արդյոք փորձում նայել առաջ: Ղարաբաղին օգնություն ցույց տալու հարցում չպետք է լինի ոչ մի խաղ եւ խաղադաշտ: Առավել եւս՝ բոյկոտ: Իսկ Արթուրն այդ բանը լավ էր հասկանում: Միաժամանակ հասկանում էր, թե որքան վտանգավոր է բույլ տալ, որ Ղարաբաղի լիդերը հանկարծ խաղաքարտ դառնա որեւէ մեկի ձեռքում:

Երբ ողբերգական օրվա հաջորդ առավոտյան ես ու Իգոր Մուրադյանը մտանք հոսպիտալի շենքը եւ գտնեցինք հանգուցյալ Արթուրի մարմինը, ակամա հիշեցի այն գուրս երեկոն, երբ մոմի լույսի տակ նստած էինք նրա կաբինետում: Եվ նայելով նրա խեղաթյուր դարձած մարմնին, ակամա մտածեցի՝ լավ եղավ, որ այն ժամանակ չխփեցի ոտքին: Նա կարող էր ցավ զգալ: Բարեբախտաբար, այն ժամանակ այնպես ստացվեց, որ ցավը ես ինձ վրա վերցրի: Թեեւ գիտակցում եմ, որ ընդդիմախոսների հետ առնչման կետերի որոնման ընթացքում ես կարող էի վերջի պահին ակամա մեկ այլ ցավ պատճառած լինել նրան, հոգեկան ցավ: Ու երբ նման բան եղել է, ապա ես ներողություն եմ խնդրում նրա՝ այդ պայծառ մարդու հիշատակի առաջ, որ դարձավ մեր պատմության մի մասնիկը:

Շարունակելի

ՄԱՍՈՒԼ

Եթե հայերենը լեզու ունենար, ի՞նչ կասեր...

«Հայաստանի Հանրապետություն», հուլիսի 29. «Ձեւավորվեց այդպիսի թիմ, որը խիզախեց դնել եւ լուծել քաղաքական խնդիրներ, թիմ, որն առաջայում դարձավ... տեսության քաղաքական ղեկավարության կորիզը»:

Ոչ թե «առաջայում», այլ «հետագայում»: Նուրբ սխալ է: Այս երկու բառերն էլ ցույց են տալիս մի որոշակի՝ ելակետային պահից հետո եկող, ժամանակը: Բայց «առաջայի» համար ելակետային ժամանակ է լինում միայն խոսելու պահը, այսինքն՝ ներկա կամ որպես ներկա դիտվող ժամանակը, մինչդեռ «հետագան» կարող է լինել եւ՝ ներկայից, եւ՝ անցյալից, եւ՝ գալիքից հետո: Այնպես որ՝ «Արամն այժմ անհաջողակ է, բայց հետագայում /նաեւ՝ առաջայում/ հաջողակ կլինի», «Արամը երիտասարդ տարիներին էլ հաջողակ էր, իսկ հետագայում /բայց ոչ առաջայում/ ավելի մեծ հաջողությունների հասավ», «Արամն առաջիկայում քաղաք կգնա, իսկ հետագայում /բայց ոչ՝ առաջայում/ կվերադառնա գյուղ»:

Նույն տեղում. «Նախագահական կառավարման ձեւին անցնելուց եւ հանրապետության առաջին նախագահ ընտրվելուց հետո սկսեց գործել նախագահի թիմը»:

Կոպիտ սխալ է: Ստացվում է, որ նախագահական կառավարման ձեւին է անցել եւ հանրապետության առաջին նախագահ է ընտրվել նախագահի թիմը: Նախադասությունը կարելի էր կառուցել, օրինակ, այսպես. «Այն բանից հետո, երբ տեղի ունեցավ անցում նախագահական կառավարման ձեւին եւ ընտրվեց հանրապետության առաջին նախագահը, սկսեց գործել նախագահի թիմը»:

«Ազգ», օգոստոսի 3. «Բազմիցս Նոբելյան մրցանակի թեկնածու առաջարկված... Յաշար Քեմալը նույն նպատակով նախապես մի առաջարկ էր ստացել»:

Հավանորեն այստեղ պետք է լինի ոչ թե «առաջարկված», այլ «առաջադրված»: Նուրբ սխալ է: Երբ ժողովրդի կամ այլ ձեւով առաջ է քաշվում մեկի թեկնածությունը մրցանակի /պաշտոնի, կոչման եւ այլն/ համար, ապա ասում են, որ նա թեկնածու է առաջարկված: Իսկ երբ այդ թեկնածությունը հաստատվում է, գրանցվում է եւ նա իրավունք է ստանում մյուս թեկնածուների հետ մրցակցելու այդ մրցանակի համար, այդ դեպքում ասում են, որ նա թեկնածու է առաջադրված /Քեմալի դեպքը պետք է որ այդպիսին լինի/: Այստեղ կա եւ մի ուրիշ, արդեն կոպիտ սխալ: Մեկը հեշին նպատակով, ինչ-որ հաշիվներով մի սովորական առաջարկ է արել Քեմալին, իսկ շարադրանքում այնպես է ստացվել, որ Քեմալն ինքն է ունեցել այդ հեշին նպատակը, մինչդեռ որեւէ բան ստանալու առիթով ընդհանրապես չի կարող նպատակի հարց դրվել /ինչպես որ փողոցում դրամապանակ գտած մարդուն չի կարելի հարցնել. «Ո՞ւմ ի՞նչ նպատակով ես գտել դրամապանակը»/: Վերջապես՝ ավելորդ է «նախապես» բառը /սա ոչ՝ նուրբ, ո՛չ կոպիտ, այլ պարզապես սխալ է/:

02. ռուսիկանական լրատու, հուլիսի 30. «Այս բախսախնդիրները... ընդգրկվում են հանցագործ խմբավորումների մեջ եւ... կատարում զանազան հանցագործ պատվերներ»:

Առաջին դեպքում «հանցագործը» տեղին է, երկրորդ դեպքում՝ ոչ. պետք է լինի «հանցավոր»: Հանցագործ լինում է մարդը /մարդկանց խումբը/, հանցավոր՝ նրա արարքը:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր լեզվի պետական տեսչություն

ՓՆՏՐՈՒՄ ԵՄ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Գնում եմ 2 եւ 3 սենյականոց բնակարան Կոմիտաս պողոտայի վրա եւ մետրո Բարեկամությունից սկսած մինչեւ Անդրանիկ զորավար կայարանների շրջակայքում: Ունեմ նաեւ վաճառքի 2 սենյականոց բնակարան Կոմիտասի վրա, Րաֆֆու դպրոցի մոտ, 14 հարկանի շենքի 13-րդ հարկում, 34 քմ բնակ. տարածք, 11 քմ խոհանոց, փակ պատշգամբ եւ այլն, քարե ավտոտնակով: Հնարավոր է վաճառք եւ փոխանակում:

Հեռ.՝ 52-92-21, 25-11-68:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

Հանկարծակի մնալով իր խոստումին, Թուրքիայի արտաքին գործերի նոր նախարարը շարունակում է պարբերաբար հարցազրույցներով հանդես գալ «Հյուրիյեթ» թերթում: Արտաքին գործոց գերատեսչություններում տեղի ունեցած իշխանության փոփոխությունը կարծես թե աստիճանաբար վերածվում է նաև արտաքին քաղաքականության վերանայման: Դրա ցայտուն օրինակը Կիպրոսի խնդրում թուրքական կողմը է վերածվել: Մենք ուզում ենք, որ հայ-ադրբեջանական պատերազմին վերջ տրվի: Անեն բարար խաղաղության հաստատման նպաստելու համար թուրք պաշտոնյաներ ենք ուղարկում Բաքու: Երբ այս (Կարս-Գյումրի) սահմանը բացվի շարունակվող պատերազմի պայմաններում, սխալ մեկնաբանությունների առիթ կտա: Մեր ազգերի եղբայրներին կվնասի սահմանի բացումը: Հետևաբար սպասել ենք սպասել»:

Կարսի նահանգի բնակչության թիվը հասնում է 350 հազարի, իսկ Կարսի կենտրոնինը նվազել է մինչև 78 հազարի...

Խելամիտ ծրագրավորումը և համբերատար ներդրումների քաղաքականությունը կարող են դրախտի վերածել հայրենիքի այդ անկյունը... Չէ՞ որ Շվեյցարիան այլ կերպ չստեղծվեց: Դժբախտաբար երջանիկ Ստամբուլ տեղափոխված և այնտեղ հաստատված կարսեցին, աղահանցին և

ԹՈՒՐՔԻԱ

Սոյսալ. Կարսի նահանգը դիսի վերածվի դրախտի

կողմի ողեգրած նոր մարտավարությունն է, որի մասին արդեն առիթ ենք ունեցել խոսելու: Ըստ երևույթին, նույնը կատարվում է կասարվում նաև Անկարայի անդրկովկասյան քաղաքականությունում, ինչի մասին վկայում են թուրքական մամուլում Հայաստանի հետ հարաբերությունների հարցի բարձրացումը, ռուսական քաղաքական գործիչների այս կապակցությամբ արտահայտած մտքերը և այլն: Հիշեցնենք, որ Անդրկովկասի, մասնավորապես Հայաստանի հետ հարաբերություններն ուղղակի անդրադառնում են Թուրքիայի, մանավանդ նրա արևելյան երջանների սոցիալ-տնտեսական կացության վրա: 1993 թ. մարտի վերջերին Գյումրի-Կարս սահմանադռան Անկարայի միակողմանի ուռնումով, փակումը թուրքական ծանր կացություն ստեղծեց Կարսի նահանգի համար, որի տնտեսական կյանքը սկսել էր աշխուժանալ վերջին տարիներին: Ավելին, թուրքական մեծ թվով թուրք գործարարներ, հարաբերությունների հաստատման հեռանկարից ոգևոված, զգալի ներդրումներ էին կատարել երջանի տնտեսության մեջ: Կառավարության ուռնումը հարվածեց ոչ միայն նրանց, այլ քաղաքացրեց Կարսի, Իգդիրի և Արդահանի տեղական իշխանությունների վիճակը: Թե ազգարմանկյունությունը, և թե տեղական իշխանությունները մեծ ճնշում են գործադրում կառավարության վրա, պահանջելով վերանայել այս ուռնումը և հրաժարվել փակ սահմանների քաղաքականությունից:

Այս հանգամանքներն էին ստիպել արտգործնախարար Մյումթազ Սոյսալին վերջերս այցելել վերոհիշյալ երջանները, իրադրությանը տեղում ծանոթանալու նպատակով: Այցից հետո լրագրողների հարցերին պատասխանելիս նա մասնավորապես ասել է. «Թուրքիայի արևելքը փա-

Ինչ-որ տեղ · այս հարցում Անկարայի պաշտոնական տեսակետն է ներկայացնում արտգործնախարար Սոյսալը «Հյուրիյեթի» սեպտեմբերի 7-ի համարում լույս տեսած «Փակուղիներ» հոդվածում, որը ստորև ներկայացնում ենք անհրաժեշտ կրճատումներով:

«Կարսն այլևս նախկինը չէ: Նրանից անջատվել են Արդահանի և Իգդիրի նահանգները, և այդպիսով ստեղծվել է մի իրավիճակ, որը շատ է հիշեցնում 1878 թ. Բեռլինի դաշնագրում տեղ գտած «երեք նահանգների» կարգավիճակը: Կարսը քաղաքը շարունակում է մնալ որպես այդ երջանի կենտրոնը: Բայց արի ու տես, որ Ռուսաստան տարի ռուսական տիրապետության տակ մնացած և Քյազիմ Կարաբեքիրի արի շնորհիվ ազատագրված այդ հողերը մինչև օրս չեն ինտեգրացվել Թուրքիայի տնտեսական համակարգի մեջ: Իր ոչ մի կերպ չաշխուժացող տնտեսությամբ, բնակչության տեսական արտահոսքով, դեռևս առևտրով կատարվող գաղթի հետևանքով դատարկվող մի երջան է այն: Տասնամյակներ շարունակ փակ մնացած սահմանային դռնով, «սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանի ազդեցությունով, դաժան ձմեռով Թուրքիայի հյուսիսարևելյան այս տարածքը փակուղի է հիշեցնում: Մի երջան, որ ոչ ոք չի ուզում գնալ, գնացողներն անմիջապես վերադառնում են, որտեղից հեռանում են տեղաբնիկները...

Այնինչ այնտեղ են գտնվում երկրի լավագույն արոտավայրերը, անասնապահության զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանները, կարի և մսի արտադրության ամենալայն հնարավորությունները, երկրի անանցանելի մարզիկ: Բարձրաբերձ մարգագետիններում արածող սավարի և ոչխարի հոտեր, ազգերի երամներ:

Եւ բավական նոր բնակչություն:

իգդիրցին խոստանում են իրենց փողերը ներդնել այդ փակուղում: Հետևաբար, այդ երջանի զարգացման համար պետք է մշակվի հատուկ ծրագիր և դրանով պետք է զբաղվի պետությունը:

Մեր ժողովուրդը նախընտրում է ոչ թե նման ընդգրկուն լուծումներ, այլ մի ոսկե բանալի, որի օգնությամբ կարող են բացվել դատարկ «հուսո դռները»:

Հիմա էլ նա հույս է կապում Վրաստանի և Հայաստանի սահմանների բացման հետ: Հենց որ այդ դռները բացվեն, ճանապարհային առևտրի շնորհիվ շուկաները կաշխուժանան, ռեստորաններն ու հյուրանոցները կլցվեն, ճանապարհի եզրերին մարդկանց համար աշխատանքի նոր հնարավորություններ կստեղծվեն: «Մեկ սահմանադռան բացումը, ողջամիտ է կարսեցին, համազոր է աշխատանքի մի գործարանի բացմանը»:

Դա, իհարկե, ճիշտ է:

Ճիշտ է, բայց Ախալքալակ-Գյումրիին կապող Դողոմանիփի բացումը կախված է Հայաստան-Ադրբեջան հակամարտության ավարտից, իսկ Թյուրքգյոզյու և Ախալք (թուրք-վրացական սահման) սահմանային դռների բացման համար անհրաժեշտ է կառուցել նոր ճանապարհ՝ 240 միլիարդ լիրա (մոտ 7 մլն. ամ. դոլար) արժողությամբ: Պետք է նկատի ունենալ նաև այն հանգամանքը, որ բացված դռները մի օր կարող են կրկին փակվել: Իսկ ծրագրավորված զարգացումը և խելացի ներդրումային քաղաքականությունը նախանշում են արտադրություն և մարդկանց մասնակցությամբ փոխհարաբերություն, արդյունաբերական հասարակարգի ստեղծում:

Համառոտ ասած, սա է փակուղուց դուրս գալու ամենաճիշտ ճանապարհը, այլ ոչ թե հույսը սահմանների բացման հետ կապելը»:

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՋՈԼՅԱՆ

ԲՈՍՆԻԱ

Խոլամները գրոհում են սերբերի դիրքերը

Սերբական զինվորական աղբյուրների հաղորդումների համաձայն, մուսուլմանական զորքերը շարունակում են հրետանային և ականանետային կրակի պաշտպանությամբ ներխուժել բոսնիացի սերբերի դիրքերը արևմտյան Բոսնիայում Բիխաչի երջանում: Անցած ամբողջ շաբաթ մարտերը խիստ կատաղի բնույթ էին կրում: ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը սեպտեմբերի 12-ին NBC հեռուստաընկերության կազմակերպած հարցազրույցի ժամանակ մասնավորապես հայտարարել է. «Կոնտակտային խումբը» շարունակում է համաձայնեցված գործել Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի իրադրության կարգավորման վրա: Ինչ վերաբերում է բոսնիացի ազգայնական ուժերին, ապա մենք պատրաստ ենք ավելի կոշտ միջոցներ ձեռնարկել նրանց նկատմամբ, քանի որ այժմ կացության մեջ գլխավոր սադրանքները նրանք են: ԱՄՆ-ը մտադիր է հասնել Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի նկատմամբ իր քաղաքականության վերջնական նպատակի իրականացմանը՝ բոսնիացի սերբերին ստիպել դաշնարեցնելու պատերազմը: Եվ եթե նրանք չկանգնեցնեն դա անել, ապա նրանց դեմ հարկ կլինի մի շարք կոշտ միջոցներ ձեռնարկել»:

Միաժամանակ, Խորվաթիայում ավարտվեց Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու հովվապետ Հովհաննես-Պողոս Բ-ի առաքելական այցը: Նախագահ Ֆրանյո Թուջմանի հետ Զագրեբի օդանավակայանում հակիրճ խոսքեր փոխանակելուց հետո, Վատիկանի ղեկավարն այսօր հեռանում է հատուկ օդանավով դեպի Հռոմ: Կաթոլիկներին, Խորվաթիայի ամբողջ ժողովրդին նրա գլխավոր ուղերձը Բալկաններում խաղաղության անհրաժեշտությունն է, որը, նրա խոսքերով, «ոչ թե ուտոպիա է, այլ պատմական իրատեսության միակ հնարավոր»: Պապն ասաց, որ երկարատև պատերազմի դադարեցման համար պատասխանատվությունն ընկած է տեղական արևելյան և արևմտյան քրիստոնեական եկեղեցիների վրա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Նախագահ Ռաբանին դեմ է երկխոսությանը

ԴԵԼԻ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աֆղանստանի նախագահ Բուրխանուդդին Ռաբանիի վարչակազմը կտրականապես մերժեց Աֆղանստանի ներքին կարգավորման նպատակով մոջահեդների բոլոր խմբավորումների հետ երկխոսություն սկսելու Միավորված ազգերի կազմակերպության և Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության առաջարկությունները: Այսօր Իսլամաբադից ստացված հաղորդումների համաձայն, Աֆղանստանի արտգործնախարարի տեղակալ Նաջիբուլլահ Լաֆրայը հայտարարել է, թե նախագահ Ռաբանիի ներկայացուցիչները չեն նստի բանակցությունների սեղանի շուրջը, եթե դրանց մասնակցի ուզբեկական աշխարհազորի ղեկավար գեներալ Ռաշիդ Դոստումը, որը վարչապետ Գուլբեդդին Հեքմաթիարի մերձավորագույն դաշնակիցներից մեկն է:

Համառոտ

Պաղեստինյան ինքնավարությունը կարող է փլուզվել

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գազայի հատվածում և Երիխով քաղաքի շրջանում պաղեստինյան ինքնավարությունը կարող է փլուզվել, եթե միջազգային վարկատուները չարագացնեն պաղեստինցիների ինքնակառավարման մարմինների ֆինանսավորումը, հայտարարեց Իսրայելի մի բարձրաստիճան ներկայացուցիչ: Լրագրողների հետ զրուցելիս Իսրայելի ԱԳՆ գլխավոր տնօրեն Ուրի Սավիրը նշեց, որ «եթե առաջիկա վեց ամիսներին պաղեստինյան վարչակազմը և ոստիկանական ուժերը չստանան դրամի խոստացված գումարները, ապա պաղեստինյան ամբողջ վարչակազմը կփլուզվի»:

Ուորեն Քրիստոֆեր. «Առաջին քայլերը պետք է անի Կուբան»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ոչ միայն փախստականների խնդրի, այլև բազմաթիվ հարցերի շուրջը ամերիկա-կուբայական երկխոսության անցկացման համար առաջին քայլերը պետք է անի Կուբան, հայտարարեց ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը: NBC-ի հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում նա ասաց, որ Ֆիդել Կաստրոյի ղեկավարությունը պետք է «քայլեր ձեռնարկի երկրում ժողովրդավարության զարգացման, ազատ շուկայական տնտեսության ստեղծման, մարդու իրավունքների բնագավառում իրավիճակի բարելավման ուղղությամբ»: Եթե համապատասխան միջոցառումներ իրականացվեն, ապա ԱՄՆ-ը «դրանց կտա մանրակրկիտ ստուգված պատասխան», ասաց նա:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկական բաց համալսարանը (ՀԲՀ) շարունակում է 1994-95 ուստարվա ընդունելությունը նախապատրաստական բաժանմունքում:

Նախապատրաստական բաժանմունքում երիտասարդներին պատրաստում են ինչպես ՀԲՀ, այնպես էլ այլ բուհեր ընդունվելու համար: Բաժանմունքի ունկնդիրները կարող են ուսումնասիրել հետևյալ առարկաները

■ գեղարվեստական մոդելավորում մասնագիտությամբ. գծանկար, գունանկար, կոմպոզիցիայի հիմունքներ, հատուկ կոմպոզիցիա, հայոց լեզու և գրականություն

■ միջազգային իրավագիտություն, միջազգային ժուռնալիստիկա. օտար լեզուներ (ռոմանա-գերմանական և արևելյան) և lեզվաբանություն մասնագիտություններով, հայոց լեզու և գրականություն, հայոց պատմություն, օտար լեզու:

■ մենեջմենթ և ֆինանսա-բանկային գործ մասնագիտությամբ. մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, հայոց լեզու և գրականություն:

Բացի նշվածից կկազմակերպվեն խմբեր հետևյալ առարկաների գծով՝ ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանություն, օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն):

Նախապատրաստական բաժանմունք կարող են ընդունվել դպրոցների, ուսումնարանների, տեխնիկումների ավարտական դասարանների (կուրսերի) աշակերտները (ուսանողները), ինչպես նաև լրիվ միջնակարգ կամ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք: Ընդունելությունը կկատարվի մինչև սեպտեմբերի վերջը: Դասերը կսկսվեն հոկտեմբերի 1-ից: Ուսումնական տարվա վերջում կանցկացվեն ավարտական քննություններ, որոնք հաջողությամբ հանձնելու դեպքում ունկնդիրները կընդունվեն ՀԲՀ:

Դիմողները պետք է ներկայացնեն հետևյալ փաստաթղթերը. ա/ դիմում, բ/ 2 լուսանկար (3x4), գ/ կրթության վկայականի պատճենը կամ տեղեկանք դպրոցից (աշակերտները): Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր, բացի շաբաթ, կիրակի օրերից, ժամը 15-19-ը:

Մեր հասցեն՝ Երևան, Մաշտոցյան փող. 17, Պուշկինի անվ. դպրոց, 3-րդ հարկ, նախապատրաստական բաժանմունքի ընդունող հանձնաժողով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58-08-01, 58-79-54 հեռախոսներով (ժամը 15-ից հետո):

«ԱՐԱՐԱՏ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
եզակի է հանրապետությունում
իր ծառայությունների
բնույթով

Կանոնավոր թռիչքներ.

● ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ-ԵՐԵՎԱՆ
● ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐԱՊՈԼ-ԵՐԵՎԱՆ
● ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆ_ՎՈԴԻ-ԵՐԵՎԱՆ
● ԵՐԵՎԱՆ-ԹԲԻԼԻՍԻ-ԵՐԵՎԱՆ
● ԵՐԵՎԱՆ-ՄԵՂՐԻ-ԵՐԵՎԱՆ

Թռիչքները՝ «Էրեբունի» օդանավակայանից

* Մինչև 10 ա ուղևորի տեղափոխում ԱԴՀ ցանկացած քաղաք:

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻ-8 ՈՒՂՂԱԹԻՌԸ
մերձակա տարածաշրջանի ցանկացած կետ կհասցնի.

● ուղևորների,
● բեռներ, ինչպես նաև ոչ ստանդարտ ուղեբեռներ (ուղղաթիռից կախված վիճակում):

Կարող ենք տրամադրել Ձեզ ուղղաթիռ իր անձնակազմով

Փոքր ավիացիայի մեծ վարպետները կօգնեն Ձեզ ելք գտնել ցանկացած ծայրահեղ և վտանգավոր իրավիճակից.

● գազատարի, հաղորդակցման այլ միջոցների վերանորոգման, շինարարական այլ աշխատանքների սպասարկում,
● անտառներում ծագած հրդեհի մարում,
● փրկարար և հատուկ աշխատանքներ ժողովրդական տնտեսության օբյեկտներում,

Գրանցեք մեր ավիալեգը մինչև անհրաժեշտության առաջնա պահը

Հասցեն՝ Երևան, Արշակունյաց պ. 135
Օդանավակայան «Էրեբունի»

Հեռ. 567108, 486941, 484761
Ֆաքս. 448987

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ինչպես հայտարարել էինք մեր թերթում, դեռևս հունիսին, երբ Դետրոյթի Ս. Հովհաննես եկեղեցում մեծ շուքով նշվում էր հայ ժողովրդի մեծագույն բարերար, ՀԲԸՄ ցկյանս պատվո նախագահ Ալեք Մանուկյանի Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցում ծառայության 80-ամյակը, պաշտոնապես հայտարարվեց, որ չնայած Ալեք Մանուկյանը համաձայն է առնել հոգալ Հայաստանի երկու նվերներ. այսօրվա հայ եկեղեցին պետք է լինի հայկական ճարտարապետության ենթը՝ չդառնալով հանդերձ հայկական որևէ ճարտարապետական հուշարձանի փոփոխված տարբերակ: Այսինքն, ցանկալի նախագծում լուծված է ողջ նախագծի երկու խնդիր. գլխավորը մեր ճարտարապետության ընթացքը կառույց: Բայց նաև այժմեական, որը պատմություն է մտնում 21-րդ դարասկզբին: Միևնույն ժամանակ նախագծված տաճարը պետք է տեղավորվի անհրաժեշտ նախագծի համար. հետագայում մուտքը պետք է կատարվեն իրենց վարչական շենքի հետ: Պարտադիր չի լինելու. «Ունի՞ց պաշտոնյանել, բացի այդ, այգու տարածքում պարիսպն անընդունելի է»:

Հեղինակը տաճարի համար նախատեսում է նախատեսել թե՛ դրսից, թե՛ ներսից, որի համար, բացի երեսպատումից, կօգտագործվի Արագած կայարանի տուֆը, որն ունի ծխա-

Հայաստան. Քրիստոնեություն-1700 ·

Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճարի հիմնաքարը դեռևս դրված չէ

Ստեփան Քյուրքչյան. «Անհնար է արդեն, որ այն ավարտին հասցվի 2001 թվին»

Երևանում կառուցվելիք Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճարի նախագծի համար մրցույթը 1991 թ. հայտարարել էր Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը: 92-ի օգոստոսի 29-ին մրցութային հանձնաժողովը ներկայացված 33-ի մեջ հաղթանակը տվեց ճարտարապետ Ստեփան Քյուրքչյանի վերամշակված նախագծին, որը և ներկայացվեց Վեհափառ Հայրապետի ուշադրությանը: Նախագծի 4 օրինակներից մեկում կարդացինք Վազգեն Առաջինը գրավոր համաձայնություն է թողել և համաձայնությամբ գործն սկսելու: Հիմնադրության ընթացքը խառնակել էին մեկնել կաթողիկոսի իրեն փոխարինողների խումբ նշանակեց, որի ղեկավար բերեց Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոսին: Տաճարի կառուցման խնդիրներով զբաղվելու պատասխանատվությունը նա հանձնարարեց Գարեգին արքեպիսկոպոսին, որը, ինչպես նշում է նախագծի հեղինակը, կարելի էլ չափ իր նպաստը բերեց այս գործին: Նրա օգնությամբ պրն. Քյուրքչյանը ձեռնարկել է տաճարի աշխատանքային մանրակերտն ստեղծելու գործին:

տանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-րդ տարեդարձի առիթով Երևանում կառուցվելիք մայր տաճարի շինության բոլոր ծախսերը:

Երևանի օդակաձև զբոսայգու հատվածում, որտեղ պիտի բարձրանար նոր տաճարը, դեռևս քարը քարին չի դրվել: Ավելին, ձեռնարկված չեն նաև աշխատանքային, նախապատրաստական նախագծերը, որովհետև Երևանաբնակաշինական ինստիտուտը և նրա 6-րդ արհեստանոցի ղեկավար Ստեփան Քյուրքչյանն այդ առիթով որևէ պատվեր և ֆինանսավորում պաշտոնապես չեն ստացել: Մեր գոյություն ճարտարապետը դառնությամբ հիշեց 70-ականների վերջին Երևանում իր նախագծած Կոմիտասի տան (Կամերային երաժշտության տան) պատմությունը, որին Գյուլբենկյան հիմնադրամը երկու տարով էր նվիրել, և որոնց համար մասնաճյուղը 10 հազարական տարին տուրք էր պահանջել: Այստեղից խնդրանք էր հարգարժել տույժերի հետ 20 հազար տարին կլ ուղարկեն, որ նվերն ընդունենք...

Ինչևէ, պրն. Քյուրքչյանն արդեն անհնար է համարում 2001 թվին մայր տաճարի հանդիսավոր բացումը. «Մի՞թե հնարավոր է այդ կարճ ժամանակահատվածում նման ահռելի շինություն կառուցելը, որն իր չափերով 2-3 անգամ գերազանցելու է Էջմիածնի տաճարի ծավալը»:

Կառույցի համար, ինչպես նշեցինք, ընտրված է Երևանի օղակաձև զբոսայգու 7-րդ հատվածը՝ «Այրարատ» կինոթատրոնի դիմաց, Գրիբոյեդովի արձանի հետնամասում, որն ավարտվում է բլրային տեղանքով (կառուցման մասին ազդարարող հուշաքարն արդեն դրված է): Վաստակավոր ճարտարապետը մտահոգություն պատասխանում չեկավ իմ այն հարցին, թե արդյոք Նորքի հատվածի դիրքն ու տեղանքը առավել հարմար, խորհրդանշական ու բարձրադիր հնարավորություններով ավելի ավանդական չէ՞ն եկեղեցու կառուցման վայր դառնալու համար: Նա նշեց, որ տաճարի նման մասնագրագումն առավել իրագործելի է քաղաքի կենտրոնում, ավելին, զբոսայգու այդ հատվածը ճարտարապետա-շինարարական լուծումների լայն հնարավորություններ է ընձեռում:

Ճարտարապետական ոճի ընտրության հիմքում հեղինակը ներդրել է

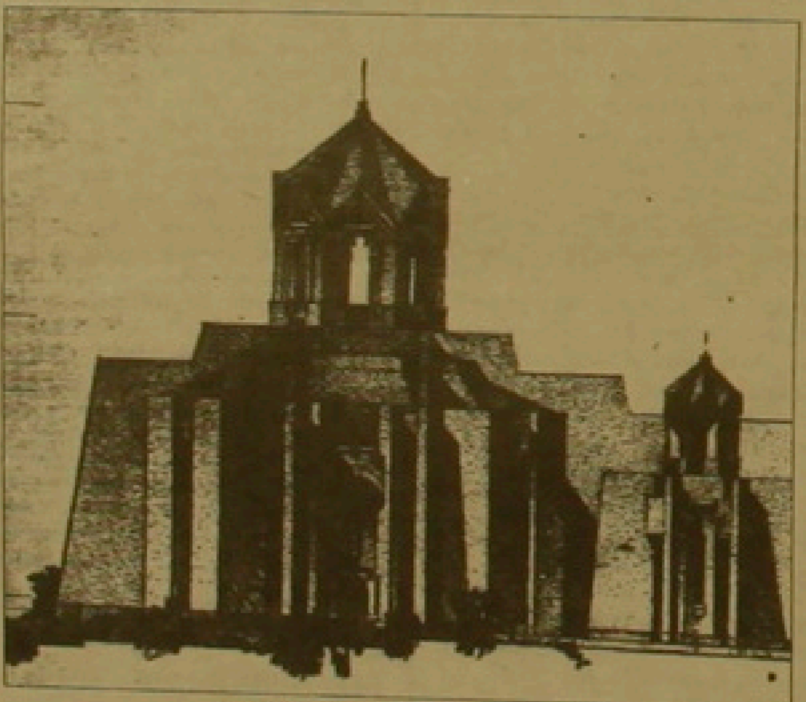

Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճարի նախագծային կողմը. եսքիզ

ըր չունի ազգային դեմք ու պատկանելություն: «Մրցույթին ներկայացված նախագծերը (աշխատանքներ կային նաև արտասահմանից) հիմնականում մեր ճանաչված հուշարձանների՝ Զվարթնոց, Հռիփսիմե, Օձունավանք, տարբերակներ էին: Պետք է մոռանալ, որ դրանք ևս անգերազանցելի են, և իրենց մեջ են պահում ժամանակի, դարաշրջանի գործակիցը: Հայկական լուծումների մեջ է՝ կենտրոնագմբեթ կերտվածք, ծավալային պարզություն, մաքրություն և ոչ թե մի կույտ լուսամուտ կամ նոր ու խաղողի ճանդակ» (Ստեփան Քյուրքչյան):

Նախագիծը նախատեսում է ոչ թե համալիր, այլ ամբողջական տաճար՝ ստորգետնյա ծավալների օգտագործմամբ: Մտահղացման հիմքում, բացի խաչքարի, մեծ կենտրոնական խաչն է՝ եզրի կողմում փոքր խաչերով, որոնք մարմնավորված են առաջադիր երկու փոքր մասնաշենքերի մեջ. «Թադեոս և Բարդուղիմեոս առաքյալների մատուռները պատվո պահակների նման հսկում են Գրիգոր Լուսավորիչ տաճարը»: Ամեն մատուռ ունի դրսից իր արևմտյան կողմի մուտքը և մուտք՝ գավթի կողմից (նախատեսված են գրադարաններ, լսարաններ): Բոլորովին առանձին մուտք է նախատեսվում Հայոց պատմության հեղինակների հետ համալսարանների հեռացումը: Հեղինակը նշեց, որ Անիի տուֆն արդեն սպառման եզրին է, և բավական մանրակոտ: Կենտրոնական մասն ունի 600 նստատեղ, 4 կամարներ զույգ-զույգ խաչվում են 35 մ բարձրով: Դրա վրա հենված է գմբեթը, որը կոնստրուկտիվ տիպի համակարգ ունի և հնարավորություն է տալիս ներքին տարածքն ազատել ամեն տեսակի հենարանից. դա մեր եկեղեցիների առավելությունն է. երբ մտնում ես, միանգամից հայտնվում ես գմբեթի տակ՝ աստծո հովանավորության ներքո:

Բոլոր մուտքերի վերևում կան ամֆիթատրոններ՝ թե երգչախմբի, երգեհոնի, թե այցելուների համար: Նախատեսված է նաև թանգարանային մաս: Սուրբ սեղանը, ինչպես կարգն է, դրվելու է արևելյան կողմում:

Ճարտարապետ Ստեփան Քյուրքչյանը մերժեց, թե տաճարն իր մեծությամբ կարող է ստվերել Էջմիածնի համալիրը. «Ամենևին, արժեքը ծավալներով չի չափվում: Երբ հսկա երկնաքեր տաճարներ էլ կառուցվեն, չեն կարող մրցակցել Մայր աթոռ ս. Էջմիածնի՝ ամենայն հայոց հոգևոր կենտրոնի փառքի: Այս առումով, համեմատելու եզրեր անգամ չկան...»:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Սոս Սարգսյան. «Ուզում եմ օգտակար լինել այնտեղ, որտեղ ինձ ընդունում են ոչ թե 4, այլ 100 տոկոսով»

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի սեզոնների 18-ի համերգը նվիրվելու է Սոս Սարգսյանին. ծրագրում Նիկոս Մոլչանովա, Ռոբերտ Շուման, Լյուդվիգ վան Բեթհովեն. դիրիժոր՝ Կոստաս Գալիլեաս (Հունաստան):

Այս առիթով Օպերայի իշխանության կամնայց ակումբը երեկ հյուրընկալեց Լորիս Ճգնավորյանին և Սոս Սարգսյանին, որը կոր սեղանի շուրջ լրագրողներին հանդիպելու համար իր ղեկավարած՝ «Համազգայինի» թատրոնի գրադեգրած հարկաբաժնից ընդամենը մի քանի մետր էր հեռացել (թատրոնն այժմ հանգրվանում է Երևանի ժուռնալիստի տանը): Հանդիպումը կարելի է բնորոշել որպես թեթևավոր խոսքերի ու եզրահանգումների օր, յուրօրինակ երկխոսություն դերասանի, քաղաքական գործչի և լրագրողների միջև:

Նա խոսեց այսօրվա հայ դերասանի և ընդհանրապես հայ մտավորականի խղճուկ աշխատավարձի մասին. «Երանի այն օրը, երբ թատրոնը, դերասանը, մտավորականը կկարողանան ապրել իրենց աշխատավարձով. սա է իսկական ազատությունը»:

Խոսելով Երևանի Սունդուկյանի անվան թատրոնի մասին, նա նշեց, որ ինչպես բոլոր թատրոնները, այնպես ծերացել է («Թատրոնի կյանքը 40 տարի է», Ստանիսլավսկի):

Այն հարցին, թե արդյոք չի՞ պատրաստվում իր հերթին ներկայացում նվիրել Լորիս Ճգնավորյանին կամ ֆիլհարմոնիկին, նա պատասխանեց, որ համերգներն այս կամ այն մշակութային գործչին նվիրելու գաղափարն այնքան գեղեցիկ է, որ ինքը չի համարձակվում խաբարել հեղինակի իրավունքը: Իր համար ներքին մեծագույն տառապանք համարեց նկարել և նվագել չիմանալը՝ ավելացնելով, որ կյանքում անսահման

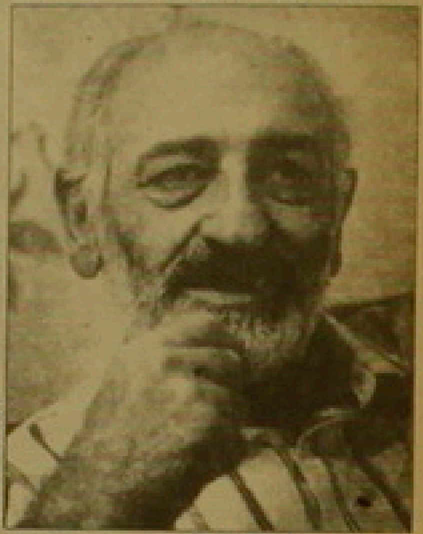

նիբենկյանի մասին իր հուշերից (դեռևս չի պատրաստվում դրանք գրի առնել. «Սպասում եմ ծերանալուն»): Հուշերը մեծագույն հետաքրքրվածությամբ ունկնդրում էր նաև մաեստրոն:

Հայաստանի բազմաբղետ կուսակցությունները «հաշտեցնելու, միավորելու» առաջարկին նա պատասխանեց. «Ինչու՞ հաշտվեն, դարձյալ լճացու՞մ լինի: Մտավորականներն են, որ պիտի հաշտվեն, կուսակցությունները հաշտվելու կարիք չունեն»:

Վերջում Սոս Սարգսյանը հայտնեց, որ իր մեծագույն փափագն է մինչև մահ Երևանում թատրոնի մի լավ շենքի (վկայակոչեց ճարտարապետ Ջիմ Թորոսյանի նախագիծը) գոնե հիմքը գցել...

Երեկ, ի դեպ, «Համազգայինի» թատրոնում պետք է կայանար Շեքսպիրի «Լիր արքայի» բեմադրության առաջին փորձը:

Ռ. Խ.

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դամակարգիչներ ակադեմիային և համալսարանին

Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի և Երևանի պետական համալսարանի գիտնականներին հոսանքի օգնական կդառնան այն երկու համակարգիչները, որոնք որպես նվեր Փարիզից ուղարկել է «Դավություն ինդուստրի» ընկերությունը: Նրա նախագահ Միշել Դավությանն «Արմենպրես»-ի թղթակցին ասաց, որ իր հետ Երևան է ժամանել նաև մեկ այլ կազմակերպության ներկայացուցիչ՝ Պասկալ Բերտոնը, որն այդ սարքերի հետ աշխատելու առաջին դասերն է վարելու: Համակարգիչները Հայաստան առաքելու գործում մեծ աշխատանք է կատարել ֆրանսահայ միջմասնագիտական խմբավորումը (ԺԻՄ): Դասկապես նրա նախագահ Մանուել Դեյրմենջյանը: 38-ամյա Միշել Դավությանն առաջին անգամ է այցելում իր նախնիների երկիր և ափսոսանք հայտնեց, որ ժամանակի սղության պատճառով հնարավորություն չունի շրջագայելու հանրապետությունում: «Ես ծնվել, մեծացել և ապրում եմ Փարիզում, ուստի հայերենս չկար է, ասաց նա: Սակայն հույս ունեմ հաջորդ անգամ գալ ավելի երկար ժամանակով, որպեսզի կարողանամ և նորոգել հայերենս, և շատ շփումներ ունենալ հայրենակիցներիս հետ»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Բացվեց Ալբերտ Փարվանյանի ցուցահանդեսը

Գեղարվեստական ոճի ցուցահանդեսից հետո Հովհաննես Թումանյանի երևանյան թանգարանում Ալբերտ Փարվանյանի աշխատանքների ցուցադրությունը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ թանգարանի տնօրեն Արմեն Շեկոյանը փորձում է ներկայացնել ներկայիս հայոց նկարչության ընթացքի ամբողջ ներկապնակը և դրա բոլոր գույները:

Այստեղ ցուցադրված են ծագումով աշտարակցի Ալբերտ Փարվանյանի մոտ 45 կտավները՝ պատմական հերոսներ, աստվածաշնչյան թեմաներ՝ ժամանակակից օրերի մեկնաբանմամբ, միջնադարյան տաղերգուներ, այլև այլ դիմանկարներ, բնանկարներ, նատյուրմորտներ: Փարվանյանը ստեղծագործում է մեկուսի, ինչպես ինքն է ասում, ժամանակի ցանկացած ազդեցությունից կտրված՝ վարպետ և ուսուցիչ համարելով Վարդգես Սուրենյանցին:

«Ճակատագրի բերումով Փարվանյանը հեռու է ժամանակակից արվեստի տարբեր սկզբունքներից և կոնցեպցիաներից, ինչը նրան առավել լափով հնարավորություն է տալիս վերարտադրելու ավելի խոր հոգևոր շերտեր, քան բոլոր սկզբունքներն ու կոնցեպցիաները միասին վերցրած: Այս առումով նա մեզ կապում է այն հասկացություններին հետ, որոնք մեր մեջ կան որպես հայ», երեկ ցուցահանդեսի բացմանն ասաց արվեստաբան Սարո Սարուխանյանը:

Ռ. Խ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ԱՐԱԳ, ԲԱՐՁՐ, ՈՒԺԵՂ

Հայ դիվանագետի հաջող ելույթը ՄՕԿ-ի կոնգրեսում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Փարիզ-Երեւան

Ժամանակակից օլիմպիական շարժման 100-ամյակին նվիրված Փարիզում տեղի ունեցած հանդիսություններին մասնակցած 3 հոգուց

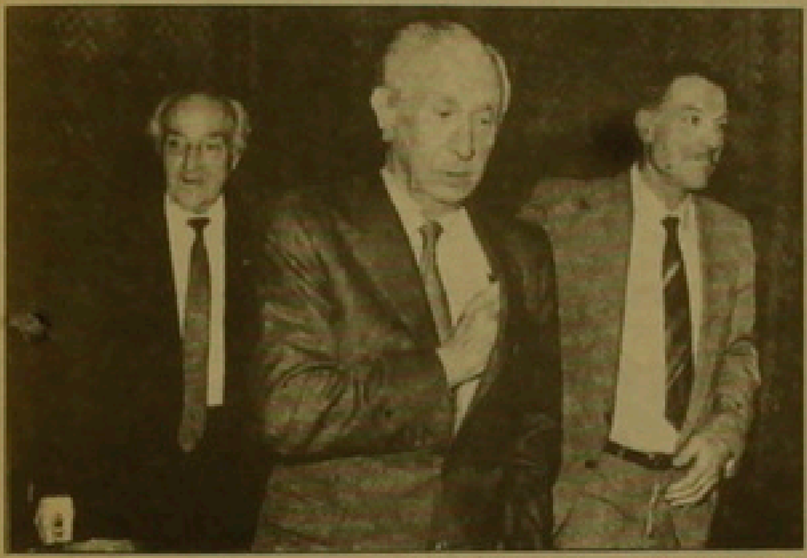

բաղկացած Հայաստանի պատվիրակության կազմում էր նաեւ փորձառու դիվանագետ Աշոտ Մելիք-Շահնազարովը, որը վերջերս նշանակվել է Ժնեւի ՄԱԿ-ի կազմակերպության Հայաստանի ներկայացուցիչ: Եռանդուն այդ անձնավորությունը նաեւ սպորտի նվիրյալ է: Նա ՀՀ ԱՕԿ-ի անդամ է եւ «Ազնիվ խաղ» կոմիտեի նախագահ: Աշոտ Մելիք-Շահնազարովը տիրապետում է մի քանի լեզուների: Անցյալ հունիսին նա օլիմպիական շարժմանը վերաբերող դասախոսություններով հանդես եկավ ՄՕԿ-ի կողմից կազմակերպված սեմինարներում: Աշոտ Մելիք-Շահնազարովն այն բացառիկներից էր, որ հատուկ ելույթով հանդես եկավ նաեւ ՄՕԿ-ի 100-ամյակի տոնակատարությանը նվիրված Փարիզի կոնգրեսում: Նրա ելույթի գլխավոր թեման էր սպորտի ազդեցությունը զանգվածային լրատվության միջոցների վրա: Մելիք-Շահնազարովը պատմեց հայկական սպորտում տիրող իրավիճակի եւ այն մասին, որ մեր շատ մարզիկներ գայթակղվում են արտասահմանով, հավելելով, որ ԽՍՀՄ-ը փլուզվելուց հետո նրանք քաղաքացիություն չունեն: «Դա ճիշտ չէ, քանի որ Հայաստանի անկախության մասին 1990 թ. օգոստոսի հռչակագրում ասվում է, որ Հայաստանի բոլոր քաղաքացիները ստանում են Հայաստանի նոր հանրապետության քաղաքացիություն: Բայց քանի որ մենք քաղաքացիության մասին օրենք դեռեւս չունենք, ուստի չունենք նաեւ քաղաքացիության ստանալու եւ երկրից դուրս գալու ճշտված կանոնակարգ: Դա իր հերթին նշանակում է, որ երբ հայաստանցի որեւէ մեկին տան Ռուսաստանի, Հունաստանի կամ այլ երկրի քաղաքացիություն, ապա փաստ է դառնում, որ նա այդ երկու քաղաքացիություն ունի: Ըստ օլիմպիական խարտիայի, նա ով 2 քաղաքացիություն ունի, կարող է պաշտպանել դրանցից որեւէ մեկի մարզական պատիվը, պայմանով, եթե այն երկիրը, որի դրոշի ներքո մինչ այդ հանդես է եկել տվյալ անձնավորությունը, իր համաձայնությունն է տալիս: Հակառակ դեպքում, միայն 3 տարի անց որեւէ մեկն իրավունք ունի ելույթ ունենալ իր նոր հայրենիքի դրոշի տակ:

Մենք պետք է պաշտպանենք մեր իրավունքները, եւ այն երկրները, որոնք քաղաքացիություն են տվել մեր մարզիկներին, հարցը պետք է կարգավորեն Հայաստանի ԱՕԿ-ի հետ, համաձայնություն ստանան եւ փոխհատուցում տան: Հակառակ դեպքում հայաստանցի որեւէ մարզիկ կամ մարզուհի չի մասնակցի որեւէ այլ երկրի դրոշի ներքո: Մանավանդ տեղեկատվություն է եղել, որ Հայաստանն անտիկ օլիմպիական խաղերի երկու չեմպիոնների՝ Վարազդատի եւ Տրդատի հայրենիքն է: Այդ փաստը բարոյական մեծ խթան է նոր սերնդի մեր մարզիկների համար, որի կարիքը մենք շատ ունենք», իր ելույթում ասաց Աշոտ Մելիք-Շահնազարովը: Ելույթը դրական արձագանք ունեցավ: Մելիք-Շահնազարովին շնորհավորեց օլիմպիական պատմությանը վերաբերող տասնյակ գրքերի հեղինակ, անվանի գրող Կոնրադ Ունդուրանցը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Գերմանացի ֆուտբոլիստները «Կալչիոյից» վերադառնում են «Բունդեսլիգա»

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Մինչ իտալացիները միլիարդավոր լիրաներ են ծախսում «Կալչիո» (Իտալիայի առաջնություն) հրավիրելու աշխարհի ամենալավ ֆուտբոլիստներին, գերմանացի խաղացողները դժբախտ «Կալչիոյում» մի շարք անհաջողություններից հետո վերադառնում են հայրենիք: Դեռ անցյալ մրցաշրջանում Բիերհոֆը, Բրեհմեն, Մաթեուսը, Ռիդլեն, Զամմերը վերադարձան Գերմանիա: «Բունդեսլիգայի» հերթական առաջնության ընթացքին, ԱՄՆ-ի աշխարհի առաջնությունում Գերմանիայի հավաքականի կրած անհաջողությունից հետո, Իտալիայից Գերմանիա այս շարժումն ավելի ուժեղացավ: Մյոլլերը տեղափոխվեց «Դորտմունդ», Հասլերը՝ «Կառլսրուե», հավաքականից վռնդված Էֆենբերգը՝ «Մյոնխենգլադբախ»: Միայն Կոհլերը («Յուվենտուս»), Դոլլը («Լացիո») եւ Բիերհոֆը («Ասկոլի», 2-րդ դիվիզիոն) մնացին Իտալիայում: «Բունդեսլիգան» հանձինս հեռուստատեսային կայանների, որոնցից ստանում է ֆինանսական խոշոր եկամուտներ, հզոր ուժ է ստացել, որը դեպի Գերմանիա է բերում եվրոպական այնպիսի խաղացողների, ինչպիսիք են ֆրանսիացի Ժան-Պիեռ Պապենը, իտալացի Տրապատոնիին, շվեյցարացի Սուտերը: «Բունդեսլիգա» է վերադարձել Օլիվեր Կահնը մի մեծ դարպասապահ, որը Զեպ Մայերի ժառանգորդը պիտի լինի: Շատ ֆուտբոլիստներ Գերմանիա են տեղափոխվել Արեւելյան Եվրոպայից: «Բրեմենում» խաղում է Բեսչաստնիխը («Սպարտակ» Մոսկվա), «Դույսբուրգում»՝ Յասարեւիչը (Սարաեւո), «Շալկե-04-ում» Լատալը (Օլոմոուց): Ֆուտբոլիստներ կան նաեւ Աֆրիկայից: Քենիացի Դիանը հանդես է գալիս «Լեւերկուզենում», մի քանի խաղացողներ եկել են Գանայից: Նոր մրցաշրջանում Մյունխենի «Բավարիան», շնորհիվ իր ուժեղ նորեկների, բոլոր նախագուշակներն ունի կրկին նվաճել չեմպիոնի կոչումը: Կան նաեւ այլ թեկնածուներ, օրինակ Դորտմունդի «Բորուսիան», որը 10 միլիոն մարկով գնել է բրազիլացի Խուլիո Սեզարին եւ Անդրեաս Մյոլլերին («Յուվենտուս»): «Բավարիայի» լուրջ մրցակիցներից է «Կայզերսլաուտերնը», որը նույնպես ուժեղ ու թանկ խաղացողներ գնեց. Նովակին ու Մարշալին՝ Դրեզդենի «Դինամոյից», Անդերսին՝ «Լայպցիգից», Զիլկին՝ «Կիկերսից» (Շտուտգարտ), Համմանին՝ «Էյնտրախտից»:

Չեմպիոնի կոչման հավակնորդներից է նաեւ Բրեմենի «Վերդերը», որի նորեկներն են եգիպտացի Ռամզին, Շուլցը («Դորտմունդ»), Բեսչաստնիխը: «Կառլսրուեն»՝ Թոմաս Հասլերի, նորեկներ Ադրիան Կնուպի (Շվեյցարիա) ու դարպասապահ Ռեյտմայերի («Կայզերսլաուտերն») հետ պակաս զորեղ չէ: Այս խմբավորված տեղափոխություններով «Բունդեսլիգան» լուրջ ձեռնոց է նետել «Կալչիոյին»:

Գերմանիայի վերջին 10 չեմպիոնները.

1985 թ. «Բավարիա»
1986 թ. «Բավարիա»
1987 թ. «Բավարիա»
1988 թ. «Վերդեր»
1989 թ. «Բավարիա»
1990 թ. «Բավարիա»
1991 թ. «Կայզերսլաուտերն»
1992 թ. «Շտուտգարտ»
1993 թ. «Բրեմեն»
1994 թ. «Բավարիա»

ՄԵԶ ՇՐՋԱՊԱՏՈՂ ՄԱՐԴԻԿ

Վիրաբույժը բռնցքամարտի միջազգային ասոցիացիայի անդամության թեկնածու

Խմբագրություն այցելեց ՀՀ օլիմպիական հերթափոխի գլխավոր տնօրեն, հանրապետության բռնցքամարտի ֆեդերացիայի փոխնախագահ, միջազգային կարգի մրցավար Դերենիկ Գաբրիելյանը: «Ուզում եմ ձեր թերթի միջոցով մեր ուսումնարանի ամբողջ կոլեկտիվի եւ երեխաների անունից խորին շնորհակալություն հայտնել Միքայելյանի անվան վիրաբուժական ինստիտուտի տնօրեն, վիրաբույժ Համլետ Թամազյանին, որն օգնության կարգով մեծ քանակությամբ դեղամիջոցներ ու վիրակապական նյութեր հատկացրեց կարիքի մեջ հայտնված մեր ուսումնարանին: Դա նոր ուսումնական տարվա առթիվ մեծ նվեր է մեզ համար»:

Համլետ Թամազյանը լինելով փորձառու վիրաբույժ, միաժամանակ սպորտի մարդ է: Նա նախկին բռնցքամարտիկ է, ՀՀ բռնցքամարտի ֆեդերացիայի նախագահության անդամ ու բժշկական հանձնաժողովի նախագահ: Անվանի վիրաբույժը նաեւ լավ կազմակերպիչ է ու հասարակական գործերին նվիրված անձնավորություն եւ չի կարող անտարբեր լինել մարզական հոգսերին: ՀՀ բռնցքամարտի ֆեդերացիան Համլետ Թամազյանի թեկնածությունը ներկայացրել է սիրողական բռնցքամարտի համաշխարհային ասոցիացիային (ԱԻԲԱ), որտեղ այս սեպտեմբերի 21-ից 27-ը Չինաստանում անցկացվելիք 13-րդ կոնգրեսում, որի աշխատանքներին մասնակցելու են 180 երկրների ներկայացուցիչներ, նրան ընտրեն ԱԻԲԱ-ի բժշկական հանձնաժողովի անդամ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մ. Իսկանդարյանը աշխարհի չեմպիոն

Ֆինլանդական Տամպերե այս քաղաքում իրենց մրցավեճն ավարտեցին հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը վիճարկող դյուցազունները: 74 կգ քաշային կարգում հանդես եկավ Բարսելոնյան օլիմպիադայի չեմպիոն, գյումրեցի Մնացական Իսկանդարյանը: Գետնելով իր բոլոր մրցակիցներին՝ նա վստահորեն գրավեց առաջին տեղը եւ հռչակվեց աշխարհի չեմպիոն: Ցավալին միայն այն է, որ Մ.Իսկանդարյանը Տամպերեի գորգի վրա ներկայացնում էր Ռուսաստանը: Իսկ մեր հանրապետության պատվիրակների հնգյակը պարգեւների չարժանացավ: ՆՏ

Ստամբուլի ռինգում

Աշխարհի երիտասարդական առաջնության համար պայքարի մեջ են մտել հինգ հայ բռնցքամարտիկներ՝ վանաձորցիներ Բագրատ Ավոյանը (48) եւ Վախթանգ Դարչինյանը (51 կգ), արտաշատցի Բաբկեն Սողոմոնյանը (57 կգ), երեւանցիներ Սեւեր Մկրտչյանը (67 կգ) ու Արման Ավետիսյանը (71 կգ), գյումրեցի Վաչիկ Զաքարյանը (63 կգ): ՆՏ

Արտահոսքը կասեցնելու համար

Հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական դժվարին իրավիճակն ինչպես շատ ոլորտներում մասնագետների, այնպես էլ բազում բարձրակարգ մարզիկների ստիպում է հեռանալ երկրից: Այս երեւույթը կանխելու նպատակով ֆիզկուլտուրայի, սպորտի եւ տուրիզմի աշխատանքների արհմիության հանրապետական կոմիտեի նախագահ Կ. Հարությունյանը դիմել է ՀՀ փոխնախագահ Գ. Հարությունյանին: Վերջինս խոստացել է առաջիկայում թոշակառուների թիվը 35-ից հասցնել 100-105-ի: Բարձրացվել են աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնությունների, օլիմպիական խաղերի մասնակիցների թոշակները: Փաստ

ՀՈԳՍԵՐ

Սպորտն էլ քաղաքականություն է

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը իր գոյության ընթացքում բազմաթիվ որակյալ մարզիկներ է պատրաստել, որոնց միջոցով Հայաստանը ներկայացել է աշխարհին: Սակայն այսօր, ինչպես շատ ուսումնական հաստատություններում, այստեղ էլ կան հարցեր, որոնք առաջնահերթ լուծում են պահանջում: Այստեղ ուսանողները կատարում են եւ մտավոր, եւ ֆիզիկական գերլարված աշխատանք: Այս հանգամանքը նկատի ունենալով, ֆիզկուլտուրայի, սպորտի եւ տուրիզմի աշխատանքների արհմիության հանրապետական կոմիտեի նախագահ Կ. Հարությունյանը դիմել է կառավարությանը, ուսանողների կրթաթոշակը բարձրացնելու կամ անվճար սննդով ապահովելու նպատակով: Շատ կարեւոր է նաեւ դահլիճները եւ լողավազանները մշտական էլեկտրասնուցմամբ ապահովելու հարցը:

Նույն իրավիճակն է տիրում նաեւ ՀՀ օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանում:

Բոլոր դիմումներն առայժմ անպատասխան են: Պարոն Հարությունյանը հույս հայտնեց, որ գոնե այստեղ կառավարության ուշադրությունը չի վրիպի սպորտի բնագավառի աշխատողներից. չէ՞ որ սպորտն էլ քաղաքականություն է:

Ի գիտություն Հայաստանի գրողների միության անդամների

Հայաստանի գրողների միության արտահերթ 11-րդ համագումարը իր աշխատանքները կսկսի սեպտեմբերի 15-ին, ժամը 11-ին, Գ. Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնի դահլիճում:

Պատգամավորների մուտքը Հայաստանի գրողների միության անդամատոմսերով եւ հրավիրատոմսերով:

Հայաստանի գրողների միության քարտուղարություն

digitised by A.R.A.R.@

ՅԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՅՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
A STYLE
ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

ՆՈՐԱՁԵՎՈՒԹՅԱՆ ՅԱՆԴԵՍ
ԿԱՐԻՆԵ

Հայ մամուլի տարածման կենտրոնական գործակալությունը հայտնում է, որ գործակալության կրպակներում վաճառվում է «ԿԱՐԻՆԵ» նորաձեւության հանդեսի երկրորդ համարը:

ԿԻՆԸ ՆՆՎԵԼ Է ՀԱՅԵԼԻՆ ՁԵՌՔԻՆ

A STYLE

ԻՍԿՈՒՀԻ
ՍՊԸ

«Արաբկիր» հյուրանոց,
202 սենյակ, 23.38.21

Հրավիրում ենք հաճելի ճամփորդության

ԵՐԵՎԱՆ-ԱԹԵՆՔ 7-14 օր,
ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ 7 օր,
ԵՐԵՎԱՆ-ՄԵՂՐԻ-ԹԵՀՐԱՆ 7 օր
(անհատական ուղեւորություն 21 օր)

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

- 3 տարվա աշխատանքային փորձ
- ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրված №09001 արտարժութային արտոնագիր

Առաջարկում ենք բանկային բոլոր տիպի ծառայություններ ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց

- Կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկերի տրամադրում անշարժ գույքի եւ բանկարժեք քարերի գրավի դիմաց
- Արտարժութային հաշիվների բացում եւ սպասարկում
- Անկանխիկ ավանդների ընդունում իրավաբանական անձերից դրամով եւ տարադրամով
- Կանխիկ ավանդների ընդունում
- Ներքին արտարժութային շուկայում տարադրամի առք ու վաճառքի գործառնություններ

ԸՆՏՐԵՔ ԱՊԱՀՈՎԸ

FPAB

FIRST PANARMENIAN BANK

Երեւան Զաքյան 8, հեռ. 583-114

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambrige English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOETL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով:

Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ դասաժամեր եւ գների ճկուն համակարգ:

Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4
(Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿ
COMMERCIAL BANK «EREBUNI»

Ձեր հաջողության լավագույն գրավականը՝ շահավետ պայմաններով առաջարկում է իր ծառայությունների ցանկը.

- Կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկերի տրամադրում, ինչպես դրամով, այնպես էլ արտարժույթով.
- արտարժութային եւ դրամային հաշիվների բացում եւ բարձրորակ սպասարկում.
- բանկային այլ ծառայություններ,
- տարադրամի փոխանակում
- կանխիկ եւ անկանխիկ տարադրամի առք ու վաճառք,
- արտարժութային փոխանցումներ ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներ

ավանդների ընդունում հետեւյալ տոկոսադրույքներով

ժամկետը	դրամ	ռուբլի	դոլլար
1 ամիս	15	12	6
3 ամիս	60	45	20
6 ամիս	150	120	45
12 ամիս	400	260	100

Երեւան, Խաղաղ Դոնի 13, հեռ. 577256, 577249

ԱԱՍ
կոոպերատիվ

Կոոպերատիվը առաջարկում է՝ պեմզաքարով եւ միջնապատային սալիկներ բոլորի համար:
Վճարումը կանխիկ եւ փոխանցումով:
Տեղափոխումը ցանկացած հասցեով:
Պատվերները ընդունվում են

57-00-85, 57-04-29
63-79-38, 63-43-65
48-95-31

A STYLE 58.18.41

ARMENTRUST
ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միասին մենք կարող ենք ավելին

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ 27
ՀԵՌ. 58.67.18, 58.67.19
ՖԱՔՍ. (007 8852) 56.11.84

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1844 Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 09. 1994 Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@